

บันทึกข้อความ

E กษ 0212/3055

พ.ศ. ๖๖/๖๐

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
ฝ่ายบริหารทั่วไป งานธุรการ
ที่ สบอ. ๕๙
วันที่ 6 ม.ค. 60 (10-16)

ส่วนราชการ สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล ฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. ๒๗๒๖

ที่ สบค ๖๖๘๑

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการ สำนัก/กอง/กลุ่ม/ศูนย์

เนื่องด้วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัด กำกับ ดูแล และให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : IOL) และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓ ซึ่งเป็นแผนฉบับที่ ๒ ของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทต่อเนื่องสำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้หมดสิ้นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยนโยบาย และแผนระดับชาติฯ ดังกล่าว ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบแล้วเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

ในการนี้ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แจ้งนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓ เพื่อแจ้งเวียนหน่วยงานในสังกัดกรมชลประทานทราบ เพื่อกำกับ ดูแล และให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าว หากพบเห็นการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงาน ขอให้ประสานข้อมูลและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องไปยังกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อประกอบเป็นข้อมูลในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลด “นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓” ได้ทางเว็บไซต์สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล krochol.rid.go.th/person/main

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เรียน ผอ.ส่วน, ผอ.จ.ภาค, ทน.๑-๕ บอ. และ ผบ.ท.บอ.

เพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วน

ที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นายมนัส กำเนิดมณี)

ผส.บค.

(นายเลิศชัย ศรีอนันต์)

พส.บอ.
- 6 ส.ค. 2560

นางสาว
ปิณฑา

นโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563

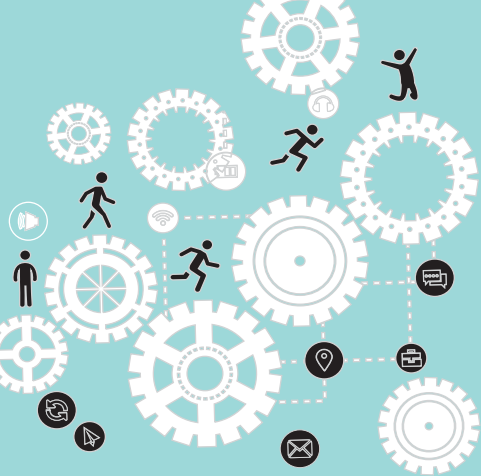
กลุ่มงานแรงงานหญิง เด็ก และเครือข่ายคุ้มครองแรงงาน
สำนักคุ้มครองแรงงาน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2246 8006, 0 2245 6520 Hotline : 1546

นโยบายและแผนระดับชาติ
เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้าย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563

คำนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมในโลกปัจจุบันเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นยุคที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุนมนุษย์ที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าสู่รูปแบบการจ้างงานที่หลากหลาย รวมถึงกระบวนการจัดหาแรงงานทุกรูปแบบ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการแรงงานในภาคเศรษฐกิจที่จำเป็นต้องใช้กำลังแรงงานในการผลิต ซึ่งในปัจจุบันประชาคมโลกให้ความสนใจในเรื่องการปฏิบัติต่อแรงงานที่เป็นธรรมโดยมุ่งประเด็นการไม่ละเมิดสิทธิแรงงาน

การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เป็นปัญหาด้านแรงงานที่อุบัติขึ้นที่กระทรวงแรงงานและหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก (Convention concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour) เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544

กระทรวงแรงงานร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณพ.ศ. 2558 - 2563 ซึ่งเป็นแผนฉบับที่ 2 ของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทต่อเนื่องสำหรับให้หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ให้หมดสิ้นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายร่วมกับหน่วยงานภาคี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป ซึ่งนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563 ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2558 และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบแล้วเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2558

กระทรวงแรงงาน
ธันวาคม 2558

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมา หลักการ และวัตถุประสงค์	8
1.2	ผลการประเมินนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ฉบับที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2557	10
1.2.1	การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557	10
1.2.2	ผลการประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ภาคีเครือข่าย	10
1.2.3	ผลการประเมินด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	12
1.2.4	ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรการและยุทธศาสตร์ของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	13
1.3	สถานการณ์การใช้แรงงานเด็ก	15
1.3.1	สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั่วโลก	15
1.3.2	สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในประเทศไทย	16
1.4	คำนิยาม	21
1.5	การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	23
1.5.1	ลักษณะสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	23
1.5.2	ตัวอย่างการดำเนินงานที่ดีด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของต่างประเทศ	24
1.5.3	แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	26
1.6	หลักการของการจัดทำแผน	26
1.7	วัตถุประสงค์ของแผน	26
1.8	ระยะเวลาของแผน	26

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 2	นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563	
2.1	นโยบาย	28
2.2	วิสัยทัศน์	28
2.3	พันธกิจ	29
2.4	เป้าประสงค์	29
2.5	ตัวชี้วัด	29
2.6	ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	29
	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	31
	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบ ที่เลวร้าย	33
	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ	35
	ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย	37
	ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล	39
ส่วนที่ 3	การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้ แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ 2558 -2563 ไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	
3.1	กรอบแนวคิดของการแปลงแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบ ที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ	44
3.2	องค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่จะนำแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ	44
3.3	วัตถุประสงค์	45
3.4	การบริหารยุทธศาสตร์	46
3.5	บทบาทองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน	46
	3.5.1 กลไกระดับชาติ	46
	3.5.2 กลไกระดับกระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่า	46
	3.5.3 กลไกระดับภูมิภาคและท้องถิ่น	47

สารบัญ

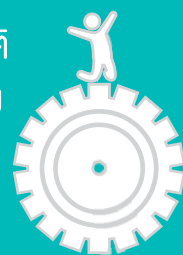
หน้า

3.5.4	ภาคเอกชน	47
3.5.5	ภาคประชาสังคม	47
3.5.6	สื่อมวลชน	47
3.5.7	ประชาชนทั่วไป	47
3.6	การติดตามและประเมินผล	47
	กลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลนโยบายและแผนระดับชาติฯ สู่การปฏิบัติ	48
ภาคผนวก ก	อนุสัญญาฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก Worst Forms of Child Labour Convention, 1999	50
ภาคผนวก ข	ข้อแนะนำฉบับที่ 190 ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. 1999 (พ.ศ.2542)	55
ภาคผนวก ค	คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ 138/2558	60
	เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	
ภาคผนวก ง	คำสั่งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ที่ 6/2558	63
	เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย	
ภาคผนวก จ	มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2558	66

ส่วนที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมา หลักการ และวัตถุประสงค์
- 1.2 ผลการประเมินตามนโยบายและแผนระดับชาติ
เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ฉบับที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2557
- 1.3 สถานการณ์การใช้แรงงานเด็ก
- 1.4 คำนิยาม
- 1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้าย
- 1.6 หลักการของการจัดทำแผน
- 1.7 วัตถุประสงค์ของแผน
- 1.8 ระยะเวลาของแผน

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา หลักการ และวัตถุประสงค์

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อปัญหาการใช้แรงงานเด็ก โดยให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก (Convention concerning the Prohibition and Immediate Action for the Elimination of the Worst Forms of Child Labour) เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 และอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำในการจ้างงาน (Convention concerning Minimum Age for Admission to Employment) เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2547 ซึ่งอนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าวต้องดำเนินงานควบคู่กัน โดยกำหนดให้ดำเนินนโยบายแห่งชาติ เพื่อยุติการใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดเป้าหมายโลกที่จะขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้หมดสิ้นไป ภายในปี พ.ศ. 2559

ประเทศไทยได้จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ตามบทบัญญัติมาตรา 6 ของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2552 โดยถือเป็นนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายฉบับแรกของประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแผนแม่บทในการดำเนินงานเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 โดยคำนึงถึงหลักของการไม่เลือกปฏิบัติ หลักสิทธิมนุษยชน หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และเป็นไปตามพันธกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศ

ภายหลังจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้นำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ไปใช้เป็นแผนแม่บทไปแล้ว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน จึงได้ดำเนินการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานภาครัฐ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรการและยุทธศาสตร์ของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 รวมถึงข้อเสนอแนะเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ฉบับที่ 2 ต่อไป

ผลจากการประเมินพบว่า หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และมาตรการ เนื่องจากนโยบายและแผนระดับชาติช่วยให้เกิดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบถึงบทบาทของแต่ละหน่วยงานได้ชัดเจนขึ้น ก่อให้เกิดการทำงานในเชิงรุกมากขึ้น การประสานงานเป็นไปทิศทางเดียวกันมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและปัญหาที่มีเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ แต่พบว่าหลายหน่วยงานทั้งหน่วยงานองค์กรภาครัฐ และนอกภาครัฐมีปัญหาการขาดแคลนงบประมาณสนับสนุน จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้ง ยังไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ร่วมกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) จึงดำเนินการพัฒนาและกำหนดกรอบการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทต่อเนื่องสำหรับดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก เพื่อให้หน่วยงานภาคีทั้งหมดนำนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวไปใช้เป็นแผนแม่บทในการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ของแต่ละหน่วยงานเพื่อให้การจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลอย่างชัดเจนเหมือนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายได้สิ้นสุดลง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีจุดเน้นเรื่องความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย และเพื่อเสริมความสมบูรณ์ของแผนฉบับเดิม จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยเฉพาะในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ได้กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ มาตรการ แนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน และได้เพิ่มเติมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และมีกรอบแนวทางในการติดตามประเมินผลเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

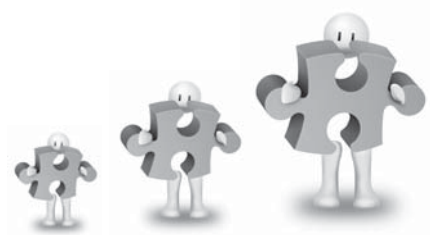
1.2 ผลการประเมินนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ฉบับที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2557

1.2.1 การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557

การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ พบว่า มีหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั้งที่เป็นหน่วยงานที่เป็น **ภาคีโดยตรง** ซึ่งหมายถึง หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการจัดทำและปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เป็น **ภาคีโดยอ้อม** หมายถึง หน่วยงานที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย แต่มีลักษณะงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวพันหรือสอดคล้องกับลักษณะงานของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) เป็นต้น ซึ่งมีภารกิจที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ได้แก่ การส่งเสริม และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้าย ไม่ให้เด็กตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ เช่น กลุ่มเด็กด้อยโอกาส เด็กชาติพันธุ์ เด็กไร้สัญชาติ เด็กเร่ร่อน แม่วัยรุ่น เด็กในครอบครัวแตกแยก เด็กติดเชื่อ เป็นต้น

1.2.2 ผลการประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ภาคีเครือข่าย

เมื่อสิ้นสุดแผนการปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ได้มีการประเมินการดำเนินงานตามแผนระดับชาติของหน่วยงานภาคีเครือข่ายตามยุทธศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินด้วยวิธีการวิเคราะห์ภาคีเครือข่าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557

ยุทธศาสตร์	การปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 -2557
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันการใช้ แรงงานเด็กในรูปแบบ ที่เลวร้าย	กิจกรรมที่หน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งโดยตรงและโดยอ้อมปฏิบัติเกี่ยวข้องกับมาตรการ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 มากที่สุด คือการรณรงค์และสร้างความตระหนักรู้ ได้แก่ กิจกรรมที่ 1.1.4 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และ ประชาชนทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้ในการคุ้มครองเด็ก ที่ทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การช่วยเหลือและ คุ้มครองแรงงานเด็ก จากการทำงาน ในรูปแบบที่เลวร้าย	พบว่าเครือข่ายที่ทำงานเกี่ยวข้องในยุทธศาสตร์นี้ มีการดำเนินกิจกรรมภายใต้มาตรการที่ 2 คือ การให้การช่วยเหลือ พี่นุเด็กที่ถูกนำออกมาจากสภาพการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย และอีกร้อยละ 4.2 ของผู้ทำงานเกี่ยวข้องในยุทธศาสตร์ที่ 2 มีการดำเนินกิจกรรมตาม มาตรการที่ 4 ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการดูแลและการให้บริการคุ้มครองเด็กที่ถูกนำ ออกมาจากสภาพการทำงานที่เลวร้าย โดยมีการรายงานมากที่สุดในภาคกลางและ กรุงเทพมหานคร
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและ บังคับใช้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องอย่างมี ประสิทธิภาพ	มีเพียงมาตรการที่ 2 บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มาตรการเดียวที่มีการรายงานการ ปฏิบัติงาน โดยรายงานมากที่สุดในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตาม ในอีก 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์และทบทวนกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ และมาตรการที่ 3 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สภาพการใช้แรงงานเด็กเพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย แม้จะไม่มีรายงาน ผลการปฏิบัติงานในการวิเคราะห์ภาคีเครือข่าย แต่ก็มีกรายงานผลการปฏิบัติงานของ ทั้ง 2 มาตรการนี้ในผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างเสริม ศักยภาพของ บุคลากร	มีเพียง 2 มาตรการที่มีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามมาตรการ ได้แก่ มาตรการที่ 5 ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และ มาตรการที่ 6 ส่งเสริมการให้ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องกฎหมายและแนวปฏิบัติ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองและฟื้นฟูเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการทำงานในรูปแบบ ที่เลวร้าย ทั้งที่เป็นเด็กไทยและเด็กต่างด้าว โดยรายงานมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากลไก และระบบการ บริหารจัดการ	ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่รายงานว่ามีการดำเนินงานตามมาตรการที่ 3 จัดตั้งระบบ รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน รองลงมาคือ มาตรการที่ 7 พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศและ องค์กรระหว่างประเทศ และมาตรการที่ 6 จัดให้มีทรัพยากรในการดำเนินงาน ตามแผนระดับชาติให้มีประสิทธิภาพตามความเหมาะสม โดยมีการรายงานมากที่สุดใน กรุงเทพมหานคร

1.2.3 ผลการประเมินด้วยวิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์และประเมินบุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานใดๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยประเมินจากข้อมูลปฐมภูมิที่มาจากการสำรวจด้วยการส่งแบบประเมินไปถึงภาคีเครือข่ายทั้งหมดทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,520 ชุด ได้รับการตอบกลับจำนวน 1,100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 72.4 โดยทำการประเมินใน 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

- ผู้ตอบแบบสำรวจเกือบครึ่งหนึ่งมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอายุของเด็กที่ได้รับการคุ้มครองภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติ คือ อายุต่ำกว่า 18 ปี
- ด้านทัศนคติต่อการแก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายตาม 5 ยุทธศาสตร์มากกว่าครึ่งหนึ่งต่างแสดงความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากถึงมากที่สุดต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- ความคิดเห็นต่อสถานการณ์การแก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ในระหว่าง 5 ปีที่ผ่านมา มากกว่าครึ่งหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าสถานการณ์ของปัญหาการแก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายปัจจุบันมีสถานการณ์ที่ดีขึ้นกว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา หรือในระหว่างที่มีการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของหน่วยงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

- ผู้ตอบแบบสำรวจมากกว่าครึ่งหนึ่งรายงานว่าหน่วยงานในสังกัดมีการทำงานที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใด ยุทธศาสตร์หนึ่งตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยเกี่ยวข้องกับแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั้ง 4 ประเภท และมีไม่ถึง 1 ใน 4 ที่เคยเข้าร่วมการประชุมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ
- ผลการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ส่วนใหญ่จะมีการดำเนินงานตามแผนบางส่วนเท่านั้นและยังมีหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ แต่ยังไม่มีการดำเนินกิจกรรมตามแผนเกือบร้อยละ 20 ในทุกยุทธศาสตร์

ประเด็นที่ 3 ผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

- ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ให้ข้อมูลว่าหน่วยงานที่ตนสังกัดสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายแต่ไม่ครบถ้วนทุกเรื่อง
- มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง
- หน่วยงานที่ตนสังกัดมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในระดับปานกลางและยังขาดความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาระงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ประเด็นที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

- ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ให้ข้อคิดเห็นว่าหน่วยงานยังขาดบุคลากรที่มีทักษะและประสบการณ์ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- การขาดการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- การขาดประสิทธิภาพในการบริหารงานภายในหน่วยงานและการขาดงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม
- ร้อยละ 34.3 ยังมีความหวังว่าในอนาคตสถานการณ์การแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในแต่ละยุทธศาสตร์จะมีการดำเนินงานตามแผนในระดับที่ดีขึ้น

1.2.4 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามมาตรการและยุทธศาสตร์ของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 – 2557 ของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

- 1) สาเหตุของปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายมีหลายสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัวไม่สามารถสนับสนุนในด้านการศึกษาได้เด็กจึงต้องเข้าไปสู่กระบวนการทำงาน รวมทั้งทัศนคติ ของคนในครอบครัว
- 2) สถานการณ์แรงงานเด็กในประเทศไทยลดลง เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันแรงงานเด็กเชิงเพศพาณิชย์และยาเสพติดก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน
- 3) หน่วยงานภาคีเครือข่ายส่วนใหญ่ปฏิบัติตามบทบาทและภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งมีตัวชี้วัดความสำเร็จชัดเจนแต่มีบางภารกิจเกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนระดับชาติ ซึ่งไม่มีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน ทำให้การปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายและแผนระดับชาติ ไม่ครบถ้วน ทั้งนี้ มีสาเหตุสำคัญ จากการไม่รู้จักหรือไม่เคยเห็นนโยบายและแผนระดับชาติมาก่อน
- 4) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติฉบับที่ผ่านมา มีปัญหาทุกยุทธศาสตร์ซึ่งสภาพปัญหามีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคที่คล้ายๆ กัน คือ ปัญหาเรื่องคน และงบประมาณ ซึ่งเป็นปัญหาของเกือบทุกหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและองค์กรนอกภาครัฐ โดยเฉพาะเรื่องศักยภาพของบุคลากรซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการนำนโยบายและแผนระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ
- 5) การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์มาจากหลายสาเหตุ อาทิเช่น ภาระงานที่รับผิดชอบมีหลากหลาย การโยกย้ายบุคลากร งบประมาณ หรือการรณรงค์ไม่ตรงกลุ่มเป้าหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนโยบายและแผนระดับชาติ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากหากผู้ปฏิบัติมีทัศนคติไม่ดีต่อการทำงานแบบบูรณาการก็จะส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายเป็นไปได้ยาก
- 6) ผู้ปฏิบัติจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นหรือไม่รู้จักนโยบายและแผนระดับชาติทำให้การดำเนินงานไม่ค่อยมีความคืบหน้าเท่าที่ควร กอปรกับไม่มีหน่วยรับผิดชอบหลักทำให้การปฏิบัติไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

- 1) ผู้บริหารระดับสูงของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัด ควรมีการติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายอย่างเข้มแข็งและสม่ำเสมอ เพื่อผลักดันให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารระดับสูงควรให้ความสำคัญกับปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้าย เพื่อผลักดันการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง
- 2) ควรมีระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกด้าน เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์ที่แท้จริงของปัญหา
- 3) ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลการปฏิบัติงานในทุกหน่วยงาน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ มีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานได้
- 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเฝ้าระวังเรื่องสื่อ เว็บไซต์ออนไลน์ เว็บไซต์ลามกต่างๆ เพราะเป็นที่มาของปัญหาหลายอย่าง รวมทั้ง การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- 5) ในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ควรให้หน่วยงานด้านการศึกษาเข้ามาดำเนินการร่วมด้วย โดยเฉพาะผู้บริหารการศึกษาให้รับรู้ปัญหาของเด็กในโรงเรียน และหน่วยงานภาคีเครือข่าย ควรมีการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน
- 6) ในการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายตามอนุสัญญา ฉบับที่ 182 ควรเพิ่มระบบการติดตามและประเมินผลเด็ก ทั้งด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตหลังจากได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือและส่งกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม
- 7) การอบรมเพื่อสร้างเสริมศักยภาพบุคลากร ควรจัดทำรายละเอียดของผู้เข้ารับการอบรมแต่ละเรื่องว่าจะต้องผ่านหลักสูตรอะไรบ้าง เช่น ผู้ที่จะปฏิบัติงานด้านการค้ามนุษย์ ต้องผ่านหลักสูตรอะไรบ้าง
- 8) ในการดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติ ควรใช้กลไกในการสั่งการจากส่วนกลางมายังผู้ปฏิบัติในส่วนภูมิภาค เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนระดับชาติได้บรรลุผลสำเร็จ
- 9) ควรมีการจัดประชุมหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อพูดคุยกันในเรื่องภารกิจระหว่างกระทรวงต่างๆ ในกรณีที่เป็นภารกิจทับซ้อนของหน่วยงานที่อยู่ต่างกระทรวงกันเพื่อให้ระดับปฏิบัติสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้องและง่ายขึ้น และควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับจังหวัดที่ยังขาดประสบการณ์หรือมีกรณีศึกษาน้อย และกรณีบุคลากรในหน่วยงานเกิดการโยกย้าย
- 10) ในการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ ฉบับที่ 2 ควรกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ในการทำงานให้ชัดเจน โดยกำหนดเจ้าภาพหลัก หน่วยงานสนับสนุน โดยมีการทำความตกลงร่วมกัน (MOU) เพื่อให้เกิดความชัดเจนและทำให้การปฏิบัติงานตามแผนระดับชาติมีความคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้ง เพื่อให้หน่วยงานภาคีเครือข่ายสามารถปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติได้อย่างต่อเนื่อง และมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน

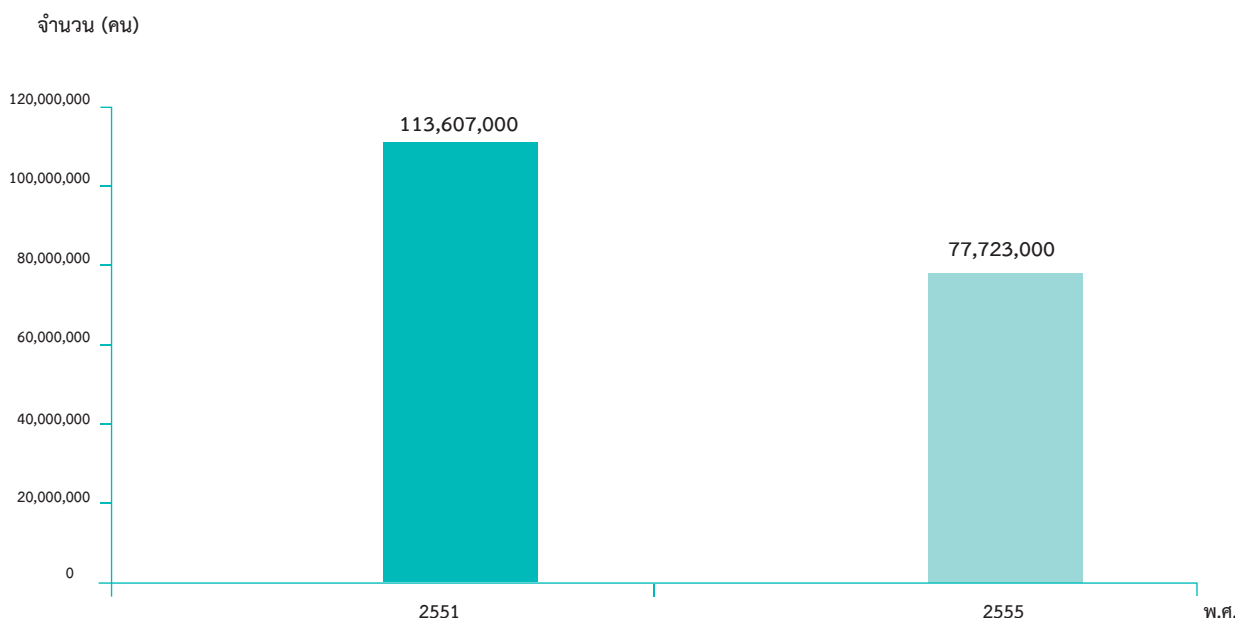
1.3 สถานการณ์การใช้แรงงานเด็ก

1.3.1 สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั่วโลก

สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กและการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายทั่วโลกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนแรงงานเด็กทั่วโลก ประมาณ 245.5 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2543 ลดลงเหลือ 167.9 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2555 (International Labour Organization, 2013) อย่างไรก็ตาม พบว่าแรงงานเด็กจำนวนมากกว่าครึ่ง ยังคงทำงานอยู่ในรูปแบบงานอันตราย ซึ่งยังคงไม่บรรลุเป้าหมายที่จะจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายได้ตามที่กำหนด

สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกับสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กระดับโลก โดยลดลงจาก 113.6 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 77.7 ล้าน ในปี พ.ศ. 2555 แรงงานเด็กที่พบส่วนใหญ่ทำงานในภาคเกษตรกรรม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากการคาดประมาณแรงงานเด็ก ระหว่างปี พ.ศ. 2543 – 2555 พบว่า แรงงานเด็กในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (International Labour Organization, 2013) รวมไปถึงแรงงานเด็กที่ทำงานในครัวเรือนและทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย เช่น การทำงานในร้านอาหาร บาร์ ร้านคาราโอเกะ งานก่อสร้าง กิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น ยาเสพติด ขอบทาน อาชญากรรม การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ พาณิชย์ เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์และแรงงานบังคับ เป็นต้น (ดูแผนภูมิ 1)

แผนภูมิ 1 จำนวนการใช้แรงงานเด็ก (อายุ 5-17 ปี) ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ที่มา : Global estimates and trends 2000-2012, ILO 2013

งานวิจัยของ Edmonds และ Pavcnik (2006) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้แรงงานเด็กกับระดับการค้าของประเทศ พบว่า ประเทศที่มีการค้าในระดับที่สูงจะมีปัญหาการใช้แรงงานเด็กน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ประชากรเด็กในประเทศมีความเสี่ยงน้อยที่จะเข้าสู่การเป็นแรงงานเด็ก สอดคล้องกับการศึกษาสาเหตุของการเข้าสู่การเป็นแรงงานเด็ก พบว่า ปัจจัยหลัก คือ ความยากจน นอกจากนี้โอกาสทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กเข้ามาเป็นแรงงานเด็ก (Basu and Van, 1998; Edmonds and Pavcnik, 2005)

1.3.2 สถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในประเทศไทย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการทำหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่เลี้ยงดูสมาชิกของครอบครัวได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง ส่งผลให้เด็กมีปัญหาทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และก่อให้เกิดปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กติดเกมส์ ติดยาเสพติด และเด็กที่ถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ในรูปแบบค้าประเวณีและค้ามนุษย์ ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถจัดบริการทางสังคมให้เข้าถึงประชากรกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง ภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมที่ยังขาดระบบคุ้มครองเด็กที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ก่อให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายแก่ผู้ที่มีแนวโน้มแสวงหาผลประโยชน์ในการละเมิดต่อเด็กในหลากหลายรูปแบบ เช่น ถูกบังคับให้ขอทาน ลักขโมย ขยายยาเสพติด ขยายบริการทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น

ในประเทศไทยมีเด็กประมาณ 1 ใน 8 คน ที่มีฐานะยากจน โดยร้อยละ 7.1 ของเด็กอายุระหว่าง 0 -17 ปี หรือประมาณ 1.2 ล้านคนจากประชากรทั้งหมดที่มีอายุระหว่าง 0-17 ปี เป็นเด็กกำพร้าและมีภาวะเสี่ยงต้องการการดูแลและปกป้องคุ้มครอง (UNICEF, 2554) ซึ่งรัฐบาลได้พยายามอย่างต่อเนื่องที่จะนำนโยบายและการดำเนินงานเฉพาะด้านไปใช้ปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นที่เด็กยากจน ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐาน แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กยากจนและอยู่ในภาวะเสี่ยงจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการและบริการเหล่านี้โดยพบว่ามีเด็กจากครอบครัวยากจนกว่าร้อยละ 10 ที่อยู่ในโรงเรียนแต่ต้องออกจากโรงเรียนเนื่องจากต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานในรูปแบบที่เลวร้ายให้หมดสิ้นไป โดยมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก จำนวน 2 ฉบับ และมีการดำเนินงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง อีกทั้ง มีกลไกเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคครอบคลุมหน่วยงานที่รับผิดชอบทั่วทั้งประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังให้ความสำคัญและร่วมกันระดมสรรพกำลังในการจัดการใช้แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้ายอย่างเต็มความสามารถ จนกระทั่งในปี 2557 กระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริกา ได้จัดทำรายงาน 2014 Finding on the Worst Forms of child Labour โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประเมินประเทศไทยว่ามีการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาแรงงานเด็กภายในประเทศอยู่ในระดับที่มีความสำเร็จมาก (Signification Advancement) ซึ่งถือเป็นระดับสูงสุด โดยประเทศที่ได้รับการประเมิน ในระดับ Advancement มีทั้งสิ้น 13 ประเทศ จาก 140 ประเทศที่ผ่านการประเมิน โดยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มี 2 ประเทศที่ได้ระดับนี้ได้แก่ ประเทศไทย และฟิลิปปินส์ ซึ่งนับได้ว่าประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ ในรายงานดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะที่สำคัญบางประการเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ประเทศไทยยังไม่มี การสำรวจสถานการณ์เด็กทำงานในประเทศ และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้ไม่มีข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาได้อย่างตรงจุด

แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาก็ได้มีการดำเนินงานด้านการปราบปราม จับกุม ดำเนินคดี รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้ายตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน และมีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยมีผลการดำเนินงานในเบื้องต้น ดังนี้

(ก) ทุกรูปแบบของการใช้ทาส หรือแนวปฏิบัติที่คล้ายกับการใช้ทาส และรูปแบบ (ข) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบันเทิง หรือเพื่อการแสดงลามก

รูปแบบของการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายรูปแบบ (ก) และ (ข) เป็นรูปแบบของการบังคับใช้แรงงาน และแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ ซึ่งจากข้อมูลผลการดำเนินงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – ตุลาคม พ.ศ. 2558 พบว่ารูปแบบ (ก) มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกบังคับใช้แรงงานและขอทาน จำนวน 427 คน ในขณะที่ผู้เสียหายที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป มีจำนวนรวม 260 คน สำหรับรูปแบบ (ข) มีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ตกเป็นผู้เสียหายรูปแบบการค้าประเวณี จำนวน 1,199 คน ในขณะที่ผู้เสียหายที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 265 คน ดังแสดงในตาราง 2

**ตาราง 2 จำนวนผู้เสียหายจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศเชิงพาณิชย์ และการบังคับใช้แรงงาน
จำแนกตามรูปแบบ สัญชาติ และอายุ ในปี พ.ศ. 2555 - 2558**

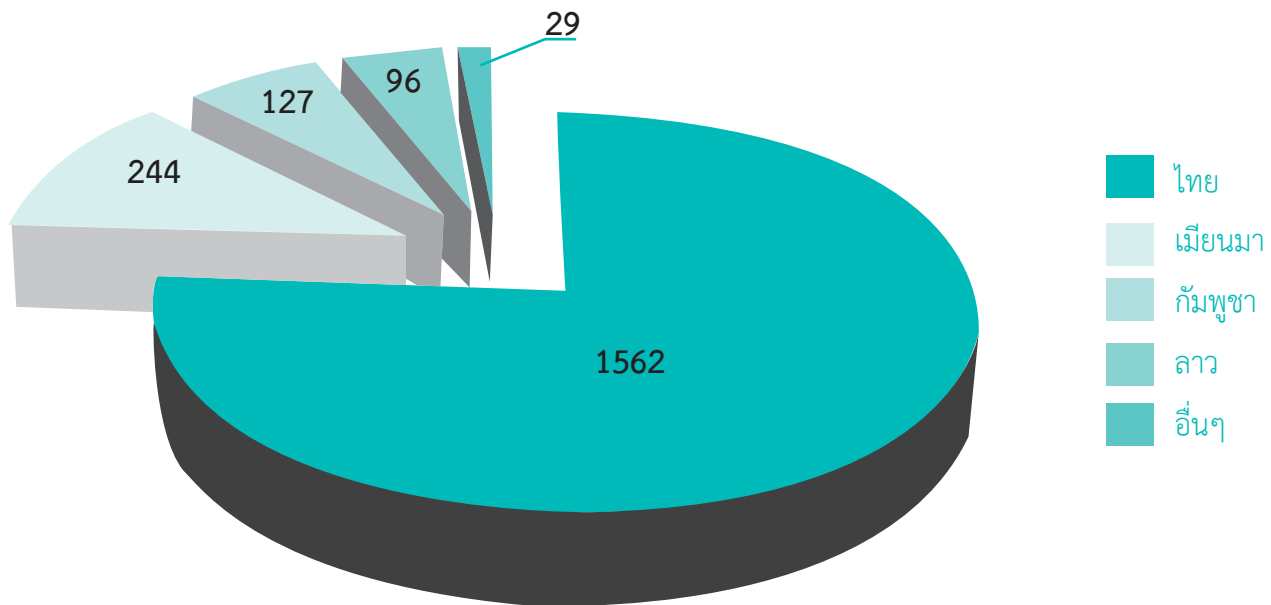
ปี พ.ศ.	รูปแบบ/อายุ					
	ค้าประเวณี		ขอทาน		บังคับใช้แรงงาน	
	18 ปี ขึ้นไป (คน)	18 ปี ขึ้นไป (คน)	ต่ำกว่า 18 ปี (คน)	18 ปี ขึ้นไป (คน)	18 ปี ขึ้นไป (คน)	18 ปี ขึ้นไป (คน)
2555	307	111	54	5	46	61
2556	419	64	78	5	90	36
2557	295	62	12	3	50	55
1 ม.ค. 2558 - ตุลาคม 2558	178	28	0	1	97	94
รวม	1,199	265	144	14	283	246

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตุลาคม 2558

โดยเมื่อพิจารณาในส่วนของผู้เสียหายทั้งหมด พบว่า มีจำนวนผู้เสียหายที่เป็นสัญชาติไทยมากที่สุด 1,562 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมา คือ เมียนมา จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 และกัมพูชา จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 6.2 ลาว 96 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 และอื่นๆ รวม 29 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ดังแสดงในแผนภูมิ 2

แผนภูมิ 2 จำนวนผู้เสียหายจากการค้าประเวณี ขอทาน และการบังคับใช้แรงงาน ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2558 จำแนกตามสัญชาติ

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตุลาคม 2558

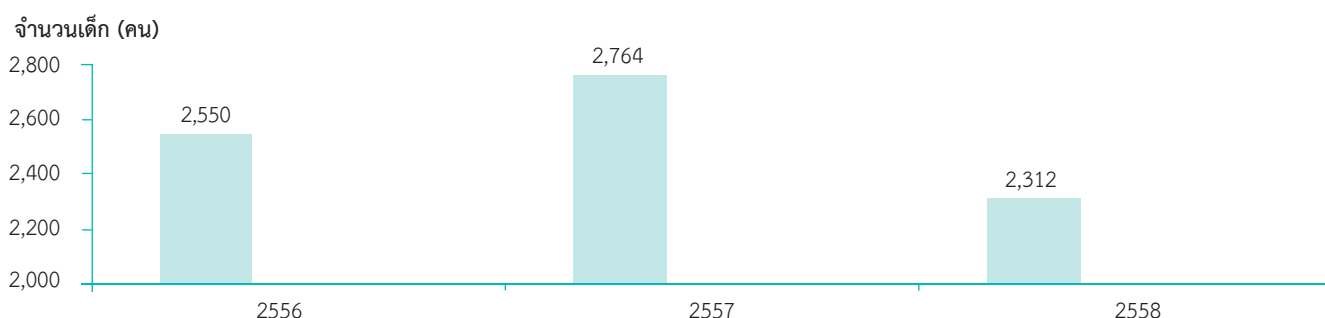
การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย รูปแบบ (ก) และ (ข) เมื่อพิจารณาจากข้อมูลผลการดำเนินงานพบว่า จำนวนผู้เสียหายที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี มีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้เสียหายทั้งหมดในทุกรูปแบบของการค้าประเวณี ขอทาน และการบังคับใช้แรงงาน แสดงให้เห็นว่าเด็ก คือ กลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับการคุ้มครองป้องกันเป็นพิเศษ

(ค) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะเพื่อการผลิต และขนส่งยาเสพติด ตามที่นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

ปัจจุบันมีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากในลักษณะที่หลากหลายรูปแบบ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งถือเป็นปัญหาที่สำคัญที่จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมไปในทางไม่เหมาะสม และเกิดการกระทำความผิดในลักษณะต่างๆ ตามมา เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ การลักขโมยทรัพย์สิน การทำร้ายร่างกาย เด็กแว้น เด็กติดเกมส์ เป็นต้น

ข้อมูลจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่ามีเด็กและเยาวชนอายุเกิน 10 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี ถูกดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและผลิตยาเสพติด โดยในปี พ.ศ. 2556 มีเด็กถูกส่งตัวมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 2,550 คน ในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 2,764 คน ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 2,312 คน ดังแสดงในแผนภูมิ 3

แผนภูมิ 3 เด็กที่มีฐานความผิดเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายและผลิตยาเสพติดที่ถูกส่งตัวมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2558

ที่มา : สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2556 - 2558

(ง) งานซึ่งโดยลักษณะของงาน หรือโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก

จากลักษณะแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายตามรูปแบบ (ก) (ข) (ค) ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นคือ ความหมายที่เป็นรูปธรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อไม่ให้มีการใช้เด็กในรูปแบบดังกล่าว “โดยปราศจากเงื่อนไข” (unconditional worst forms) ส่วนความหมายตามรูปแบบ (ง) เป็นงานในรูปแบบที่เลวร้ายของงานอันตราย (hazardous work) ซึ่งการดำเนินการที่จะแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในลักษณะนี้เป็นงานที่มีเงื่อนไขตามข้อกำหนดทางกฎหมายของแต่ละประเทศที่จะระบุว่างานใดเป็นงานอันตรายที่ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เข้ามาเกี่ยวข้องในการทำงาน ซึ่งประเทศไทยได้จัดทำ **ประกาศคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เรื่อง ประเภทงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของประเทศไทย** โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานลงนาม เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 ประกาศดังกล่าวได้แบ่งงานอันตรายสำหรับเด็กออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก) งานซึ่งมีลักษณะของงานที่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก อาทิ งานยก แบก หาม โยก ลาก หรือ เข็นของหนัก ที่มีอัตราน้ำหนักโดยเฉลี่ยสำหรับลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กหญิงเกินกว่า 20 กิโลกรัม และเด็กชายเกินกว่า 25 กิโลกรัม งานหลอม เป่า หล่อ ริดโลหะ หรืองานเชื่อมโลหะ งานปั๊มโลหะ งานที่ใช้เครื่องเจาะกระแทก เป็นต้น

ข) งานซึ่งมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก อาทิ งานที่ทำประจำในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา งานที่ทำในห้องเย็นในอุตสาหกรรมการผลิตหรือการถนอมอาหารโดยการทำเยือกแข็ง งานที่ทำในโรงฆ่าสัตว์ งานที่ทำในสถานที่เล่นการพนัน เป็นต้น

จากข้อมูลสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำแนกตามความรุนแรง กลุ่มอายุ และ เพศ ของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม โดยนับเฉพาะกรณีตาย ทุพพลภาพ สูญเสียอวัยวะบางส่วน และหยุดงานเกิน 3 วัน พบว่า มีลูกจ้างเด็กอายุ 15 – 17 ปี จำนวน 265 คน ในปี พ.ศ. 2556 ลดลงเหลือ 140 คน ในปี พ.ศ. 2557 และ 86 คน ในปี พ.ศ. 2558 เมื่อพิจารณาจากตัวเลขการประสบอันตรายทั้งหมดทุกประเภทความรุนแรง ของเด็ก อายุ 15 – 17 ปี พบว่า มีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 747 คน ในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวน 456 คน และในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวน 260 คน ตามลำดับ

ตาราง 3 สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน
จำแนกตามความรุนแรง ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2558

ความรุนแรง	ปี พ.ศ.2556		ปี พ.ศ.2557		ปี พ.ศ.2558	
	เด็กอายุ 15-17 ปี (คน)	ลูกจ้าง อายุ 15 ปี ขึ้นไป ทั้งหมด (คน)	เด็กอายุ 15-17 ปี (คน)	ลูกจ้าง อายุ 15 ปี ขึ้นไป ทั้งหมด (คน)	เด็กอายุ 15-17 ปี (คน)	ลูกจ้าง อายุ 15 ปี ขึ้นไป ทั้งหมด (คน)
ตาย	3	635	5	603	2	492
ทุพพลภาพ	-	28	-	11	-	4
สูญเสียอวัยวะ บางส่วน	17	3,036	9	1,463	4	926
หยุดงานเกิน 3 วัน	245	31,419	126	29,254	80	23,493
หยุดงานไม่เกิน 3 วัน	482	76,776	316	68,903	174	54,974
รวมทั้งสิ้น	747	111,894	456	100,234	260	79,889

ที่มา : สำนักงานกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม (ข้อมูล ปี พ.ศ. 2558 ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2558)

การจ้างเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี เป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากเด็กในวัยดังกล่าวยังมีการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจที่ยังไม่เท่ากับวัยผู้ใหญ่ เด็กยังขาดทักษะและมีสภาพร่างกายที่ไม่พร้อมจะทำงานบางประเภท ซึ่งอาจจะทำให้เกิดอันตรายจากการทำงานขึ้นแก่เด็กได้ ดังนั้น เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จึงไม่ควรเข้ามาสู่กระบวนการจ้างเป็นแรงงาน ควรได้รับโอกาสในการศึกษาและดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีสำหรับเด็กอายุ 15 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 18 ปี ได้รับอนุญาตให้ทำงานได้ตามกฎหมาย นายจ้างสามารถจ้างงานได้ โดยงานที่ต้องเป็นงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งร่างกายและจิตใจ ศีลธรรม และพัฒนาการของเด็ก อีกทั้งเป็นงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือการฝึกอาชีพ และ

เป็นงานที่เกื้อหนุนให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่ดีในเบื้องต้นของชีวิตการทำงาน และได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งกำหนดจำนวนชั่วโมงการทำงาน ประเภทของงาน และสถานที่ทำงานที่ไม่อนุญาตให้เด็กทำช่วงเวลาการทำงาน และมาตรฐานการทำงานต่าง ๆ ไว้ เป็นต้น

1.4 คำนิยาม

กำหนดคำนิยามและความหมายของคำว่า “รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก” ไว้ตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ดังนี้

“เด็ก” คือ บุคคลทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

“รูปแบบที่เลวร้าย” หมายถึง

(ก) ทุกรูปแบบของการใช้ทาส หรือแนวปฏิบัติที่คล้ายกับการใช้ทาส เช่น การค้า และการซื้อขายเด็ก แรงงานขัดหนี้ แรงงานบังคับ หรือเรียกเกณฑ์ ซึ่งรวมถึงการบังคับหรือเรียกเกณฑ์เด็กเพื่อใช้ในการสู้รบ

(ข) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบลามก หรือเพื่อการแสดงลามก

(ค) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะเพื่อการผลิตและขนส่งยาเสพติดตามที่นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(ง) งานซึ่งโดยลักษณะของงานหรือโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก

ลักษณะแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายตามข้อ (ก) (ข) (ค) คือ ความหมายที่เป็นรูปธรรมที่ต้องดำเนินการ ส่วนความหมายตามข้อ (ง) ต้องมีการให้ความหมายที่เป็นรูปธรรมเพิ่มเติมที่ชัดเจนและปฏิบัติได้

“แรงงานเด็ก (Child Labour)” หมายถึง การให้เด็ก หรือการรับเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพของเด็ก และขัดขวางโอกาสทางการศึกษา หรือพัฒนาการของเด็ก รวมถึง การดำรงชีพของเด็กในอนาคต งานที่เข้าข่ายการใช้แรงงานเด็ก คือ งานที่โดยธรรมชาติของงาน หรือวิธีการทำงานเป็นอันตรายต่อเด็ก ทารุณกรรมต่อเด็ก และแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากเด็ก และทำให้เด็กไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา

“งานอันตราย” หมายถึง งานซึ่งโดยลักษณะงาน หรือโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย หรือศีลธรรมของเด็ก โดยงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กตามประกาศคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เรื่อง ประเภทงานอันตรายสำหรับแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของประเทศไทย ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2555 ได้จำแนกเป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. งานซึ่งมีลักษณะของงานที่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก

- (ก) งานยก แบก หาม โย่ง ลาก หรือเข็นของหนัก ที่มีอัตราน้ำหนักโดยเฉลี่ยสำหรับลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กหญิงเกินกว่ายี่สิบกิโลกรัมและเด็กชายเกินกว่ายี่สิบห้ากิโลกรัม
- (ข) งานหลอม เป่า หล่อ รีดโลหะหรืองานเชื่อมโลหะ
- (ค) งานปั๊มโลหะ
- (ง) งานที่ใช้เครื่องเจาะกระแทก
- (จ) งานที่ต้องทำด้วยเครื่องมือหรือเครื่องจักร ซึ่งผู้ทำได้รับความสั่นสะเทือนอันอาจเป็นอันตราย
- (ฉ) งานผลิต ขนส่ง หรือสัมผัสสารก่อมะเร็งตามที่กฎหมายกำหนด
- (ช) งานที่เกี่ยวข้องกับสารไซยาไนด์
- (ซ) งานผลิตหรือขนส่งพลุ ดอกไม้เพลิง หรือวัตถุระเบิดอื่นๆ
- (ณ) งานสำรวจ ขุดเจาะ ถัก ถัก บรจุ หรือขนถ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซ เว้นแต่ทำงานในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (ญ) งานผลิต ขนส่ง หรือสัมผัสสารเคมีอันตรายตามที่กฎหมายกำหนด
- (ฎ) งานดูแลผู้ป่วยด้วยโรคติดต่อตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ
- (ฏ) งานทำความสะอาดเครื่องใช้และเครื่องนุ่งห่มผู้ป่วยในสถานพยาบาล
- (ฐ) งานเก็บ ขน กำจัดมูลฝอย หรือสิ่งปฏิกูลในสถานพยาบาล
- (ฑ) งานขับหรือบังคับรถยกหรือปั้นจั่นที่ใช้พลังงานเครื่องยนต์หรือไฟฟ้า ไม่ว่าการขับหรือบังคับจะกระทำในลักษณะใด
- (ฒ) งานใช้เลื่อยเดินด้วยพลังไฟฟ้าหรือเครื่องยนต์
- (ณ) งานที่เกี่ยวข้องกับกัมมันตภาพรังสีทุกชนิด
- (ด) งานทำความสะอาดเครื่องจักรหรือเครื่องยนต์ขณะที่เครื่องจักรหรือเครื่องยนต์กำลังทำงาน
- (ต) งานที่เกี่ยวข้องกับหม้อน้ำ
- (ถ) งานขับรถบรรทุก หรือยานพาหนะที่ให้บริการสาธารณะ

2. งานซึ่งมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นอันตรายสำหรับเด็ก

- (ก) งานที่ทำประจำในระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึงเวลา 06.00 นาฬิกา
- (ข) งานที่ทำในสภาพแวดล้อมที่มีระดับความร้อนเกินกว่ามาตรฐาน เมื่อพิจารณาตามภาระงานตามที่กฎหมายกำหนด
- (ค) งานที่ทำในห้องเย็นในอุตสาหกรรมการผลิต หรือการถนอมอาหารโดยการทำเยือกแข็ง
- (ง) งานที่ทำในสภาพแวดล้อมที่มีระดับเสียงที่ลูกจ้างได้รับติดต่อกันตลอดเวลาการทำงานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
- (จ) งานที่ทำในห้องปฏิบัติการชั้นสูงโรค

- (ฉ) งานที่ทำในโรงฆ่าสัตว์
- (ช) งานที่ทำในสถานที่เล่นการพนัน
- (ซ) งานที่ต้องทำได้ดิน ใต้น้ำ ในถ้ำ อุโมงค์ ปล่องในภูเขา หรือในที่อับอากาศ
- (ฌ) งานที่ต้องทำบนนั่งร้านที่สูงกว่าพื้นดินตั้งแต่สิบเมตรขึ้นไป
- (ญ) งานที่ทำในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (ฎ) งานที่ทำในเรือประมงทะเล
- (ฏ) งานบรรทุกหรือขนถ่ายสินค้าเรือเดินทะเล เว้นแต่การทำงานทำความสะอาดเรือ งานผูกมัด หรือจัดเรียง นายจ้างอาจรับเด็กอายุตั้งแต่สิบหกปีขึ้นไปทำงานดังกล่าวได้

1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในแต่ละประเทศ พบว่า มีความหลากหลายไปตามลักษณะทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ค่านิยม และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละประเทศ ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของปัญหา โดยแต่ละประเทศมีการให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเด็ก โดยเฉพาะอนุสัญญาระดับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก มี 180 ประเทศ ให้สัตยาบัน และอนุสัญญาระดับที่ 138 ว่าด้วยอายุขั้นต่ำที่อนุญาตให้จ้างงานได้ มี 168 ประเทศ ให้สัตยาบัน

อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ระบุว่าประเทศสมาชิกจะต้องจัดทำแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย และมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับอนุสัญญา และหลังจาก ได้มีการให้สัตยาบันอนุสัญญาแล้ว ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ และจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ รวมทั้ง การกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยเฉพาะนโยบายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานเด็ก

1.5.1 ลักษณะสำคัญของแผนปฏิบัติการเพื่อการขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ต้องประกอบด้วย

- (1) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่มีความหลากหลาย เช่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับชาติ ภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร สมาคมภาคธุรกิจ เป็นต้น
- (2) การกำหนดบทบาท หน้าที่ และวัตถุประสงค์ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนครอบคลุมนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ไม่เพียงเฉพาะนโยบายด้านแรงงาน
- (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาแรงงานเด็ก ผลกระทบของนโยบายปัจจุบัน และช่องว่างของการออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย
- (4) การให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยง
- (5) การวิเคราะห์ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

(6) ผลการดำเนินงานที่ชัดเจน

(7) การตรวจสอบและติดตามประเมินผลโดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน

1.5.2 ตัวอย่างการดำเนินงานที่ดีด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของต่างประเทศ

1) สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

รัฐบาลของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีมาตรการในระดับนโยบายแบบกว้าง (Broad policy measures) ในการดำเนินการขจัดแรงงานเด็กและแรงงานบังคับ โดยการจัดทำ National Plans to Combat Child Labour and Forced Labour มุ่งเน้นการเก็บรวบรวม จัดระเบียบ และการใช้ข้อมูลที่ดี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน และการสำรวจแรงงานเด็กทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี (National Child Labour Survey : NCLS) เพื่อนำไปใช้ในการเขียนแผนปฏิบัติการตามเป้าหมายและติดตามความคืบหน้า มีการเชื่อมโยงข้อมูลและติดตามแผนงานกับผู้เก็บข้อมูล และจัดทำประมวลกฎหมายสำหรับผู้เยาว์ในปี 1990 เรื่อง การกระทำที่เข้มแข็ง จำเป็นในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มุ่งเน้นไปที่ความเข้าใจผิดทางวัฒนธรรมของการใช้แรงงานเด็ก

การบังคับใช้กฎหมายด้านแรงงานบังคับ โดยผ่านมาตรการ Mobile inspection unit ซึ่งประกอบด้วย พนักงานตรวจแรงงาน นักกฎหมายของกระทรวงแรงงาน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอำนาจตั้งข้อกล่าวหาและสั่งปรับได้ในจุดเกิดเหตุ โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับอย่างเข้มงวด ตลอดจนมีการติดตามสถานการณ์ผ่าน Information System on Child Labour นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัดสรรงบประมาณ จำนวน 1,700,000 ดอลลาร์สหรัฐ เพื่อดำเนินการในมาตรการดังกล่าว

มาตรการเผยแพร่ Dirty list คือ การเผยแพร่รายชื่อสถานประกอบกิจการที่มีการจ้างงานแบบแรงงานบังคับ โดยบริษัทเหล่านี้จะไม่ได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากภาครัฐ คือ จะถูกปฏิเสธการกู้เงินจากธนาคารของรัฐ นอกจากนี้ สถานประกอบการที่ถูกประกาศรายชื่อจะคงสถานะอยู่ใน Dirty list เป็นระยะเวลา 2 ปี ทั้งนี้ จะมีการปรับปรุงรายชื่อดังกล่าวทุกหกเดือนเพื่อให้ข้อมูลทันต่อสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในลักษณะแรงงานบังคับ และในที่สุดสถานประกอบการ จะได้รับการถอดถอนออกจากรายชื่อดังกล่าวก็ต่อเมื่อได้ยุติการใช้แรงงานเด็กและแรงงานบังคับ รวมทั้ง จ่ายค่าแรงให้แรงงานจนครบ

นอกจากนี้ รัฐบาลของสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ได้ดำเนินโครงการ National Program to Eliminate Child Labour ซึ่งเป็นโครงการบนเงื่อนไขที่มุ่งเป้าไปที่ครอบครัวที่มีแรงงานเยาวชนที่ตั้งใจจะให้เด็กในครอบครัวเรียนหนังสือและไม่ทำงาน โครงการดังกล่าวฯ ดำเนินการในเทศบาลกว่า 3,500 แห่ง และมีเด็กกว่า 820,000 คน ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ ดังกล่าวโดยในปี พ.ศ. 2553 รัฐบาลได้จัดสรรเงิน จำนวน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับโครงการฯ

2) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

รัฐบาลสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติโดยให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกัน ในลักษณะบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการทำงานมากที่สุด โดยมี กระทรวงแรงงานและการจ้างงาน (Department of Labor and Employment : DOLE) เป็นตัวประสานงาน และดูแล

การประสานงาน เพื่อให้เกิดการสื่อสาร ให้เกิดความโปร่งใส และลดการทำซ้ำ พัฒนาแผนงาน เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถดำเนินการได้ในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการสำรวจระดับชาติ The National Survey on Children ขึ้นใน พ.ศ. 2555 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ผลการสำรวจ พบว่า มีแรงงานเด็กที่ทำงานในรูปแบบที่อันตราย (Hazardous labor) จำนวน 2.99 ล้านคน จากจำนวนแรงงานเด็ก 3.21 ล้านคน (United States Department of Labor's Bureau of International Labor Affairs, 2013)

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการบูรณาการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน มีการกำหนดหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และกระทรวงแรงงานและการจ้างงาน ทำหน้าที่เป็นเลขานุการในการจัดการประสานงาน ร่วมกับหน่วยงานอื่น จัดเตรียมเอกสาร นอกจากนี้ ยังมีภาคเอกชนที่เข้ามาทำงานร่วมกัน

3) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

รัฐบาลสาธารณรัฐอินโดนีเซียมีการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติ (National Action Plan : NAP) เพื่อการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยกำหนดเป็นแผนระยะยาว คือ ระหว่าง พ.ศ. 2545 – 2565 มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของนโยบายทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้แรงงานเด็ก การให้ความช่วยเหลือแรงงานเด็กและเด็กกลุ่มเสี่ยง มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการระดับจังหวัด อำเภอ และเทศบาล เป็นกลไกประสานงานระหว่างนโยบายและแผนปฏิบัติการรัฐบาลสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้จัดทำฐานข้อมูลการสำรวจระดับชาติ Indonesia Child Labour Survey เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก และสร้างความตระหนักรู้ของประชาชน การฝึกอบรมและรายการทอล์คโชว์ โดยได้รับความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่ทำอุตสาหกรรมที่มีแรงงานเด็กในรูปแบบเลวร้ายสูง ได้แก่ ประมงนอกชายฝั่งและประมงน้ำลึก การค้าโสเภณี การทำเหมืองแร่ การผลิตรองเท้า และการลักลอบค้ายาเสพติด ตลอดจนการมีส่วนร่วมทั้งระดับอำเภอและเทศบาล ที่เข้มแข็ง

ใน พ.ศ. 2555 สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มีความก้าวหน้าอย่างมากในความพยายามที่จะขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก โดยรัฐบาลได้ระดมทุนเพิ่มขึ้นสำหรับป้องกันเด็กจากการทำงานอันตราย และการจัดทำโครงการที่มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุตรหลานของแรงงานในประเทศ รวมทั้ง การขยายความคุ้มครองทางสังคม เช่น การโอนเงินสดตามเงื่อนไขและทุนการศึกษาสำหรับเด็กยากจน

นอกจากนี้กระทรวงการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์แห่งอินโดนีเซีย ได้ดำเนินงานร่วมกับกระทรวงต่างๆ ในการจัดการใช้ประโยชน์ทางเพศจากเด็ก โดยมีการจัดทำเอกสารข้อมูลแผ่นพับ โปสเตอร์ และป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการใช้ประโยชน์ทางเพศจากเด็ก เพื่อเผยแพร่แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ธุรกิจโรงแรม รวมทั้งหน่วยงานการท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วน

ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าประเทศดังกล่าวจะมีการใช้แรงงานเด็กหรือไม่ก็ตาม แต่การมีระบบการบริหารที่ดีที่มีจุดเด่นที่คล้ายกัน คือ การให้ความสำคัญต่อการจัดทำระบบฐานข้อมูล เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลมีนโยบาย “National Plans to Combat Child Labour and Forced Labour” ขณะที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีการสำรวจแรงงานเด็ก “The National Survey on Children” และ สาธารณรัฐอินโดนีเซียมีการสำรวจแรงงานเด็ก “Indonesia Child

Labour Survey” ซึ่งทั้ง 3 ประเทศดังกล่าว ได้ทำการสำรวจสถานการณ์แรงงานเด็กในระดับประเทศ และมีการสำรวจข้อมูลแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายด้วยเช่นกัน ซึ่งข้อมูลสถานการณ์จะช่วยให้เห็นขนาดปัญหาที่แท้จริงในประเทศที่ต้องดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

1.5.3 แผนปฏิบัติการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

หน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการและงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

1.6 หลักการของการจัดทำแผน

1.6.1 การจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายจะต้องดำเนินการป้องกัน การคุ้มครองการช่วยเหลือฟื้นฟู และการพัฒนาโดยไม่เลือกปฏิบัติ เพราะเหตุของความแตกต่างทางเพศ อายุ สภาพร่างกายและจิตใจ หรือความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม พื้นฐานทางสังคม ตลอดจนความคิดเห็นทางการเมืองของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน การดำเนินการดังกล่าวให้คำนึงถึงหลักมนุษยธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน

1.6.2 การดำเนินการตามแผนฉบับนี้ ให้ใช้รูปแบบสหวิชาชีพ

1.6.3 ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานให้ยึดหลักความสัมพันธ์ของเด็กกับครอบครัว

1.6.4 การกระทำผิดใด ๆ ของเด็กภายใต้แผนฉบับนี้ในทุกกรณี ให้ถือว่าเด็กตกเป็นผู้เสียหาย ซึ่งต้องได้รับความคุ้มครองเป็นอันดับแรก

1.6.5 การดำเนินการตามแผนฉบับนี้ให้ใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

1.6.6 การดำเนินการตามแผนฉบับนี้ ให้เป็นไปตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศ

1.6.7 การดำเนินการตามแผนฉบับนี้ให้มีการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประชาคมโลก

1.7 วัตถุประสงค์ของแผน

1.7.1 เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับการดำเนินการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

1.7.2 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

1.7.3 เพื่อให้การจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายมีความสอดคล้องตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก

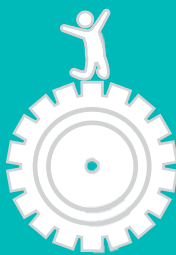
1.8 ระยะเวลาของแผน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563

ส่วนที่ 2 นโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563

- 2.1 นโยบาย
- 2.2 วิสัยทัศน์
- 2.3 พันธกิจ
- 2.4 เป้าประสงค์
- 2.5 ตัวชี้วัด
- 2.6 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเพื่อจัดการใช้
แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ส่วนที่ 2

นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้าย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563

นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ดำเนินการจัดทำตามกรอบและหลักการสำคัญซึ่งมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 รวมถึงการประชุมระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาคีทุกภาคส่วนเพื่อให้มีนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ซึ่งถือเป็นนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ฉบับที่ 2 ของประเทศไทยเพื่อใช้เป็นแผนแม่บทสำหรับการดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย สำหรับรายละเอียดของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปิงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ประกอบด้วย

2.1 นโยบาย

ประเทศไทยมีนโยบายในการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ดังนี้

- (1) จัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบโดยเด็ดขาด
- (2) ระดมสรรพกำลังทั้งด้านความคิด ด้านการปฏิบัติ และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรในทุกภาคส่วนของสังคม
- (4) ต้องดำเนินงานโดยยึดหลัก สิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชน และมนุษยธรรม
- (5) ส่งเสริมกลไกทุกระดับเพื่อให้การดำเนินการตามแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.2 วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยปลอดจากการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563”

2.3 พันธกิจ

- (1) ส่งเสริมและพัฒนากลไกการบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- (2) พัฒนาความรู้เด็กเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการตกเป็นผู้เสียหายจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย
- (3) เสริมพลังภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและทุกระดับในการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย และสร้างความตระหนักรู้แก่ชุมชน

2.4 เป้าประสงค์

“การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายหมดสิ้นไป ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563”

2.5 ตัวชี้วัด

ร้อยละของการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายเป็นศูนย์

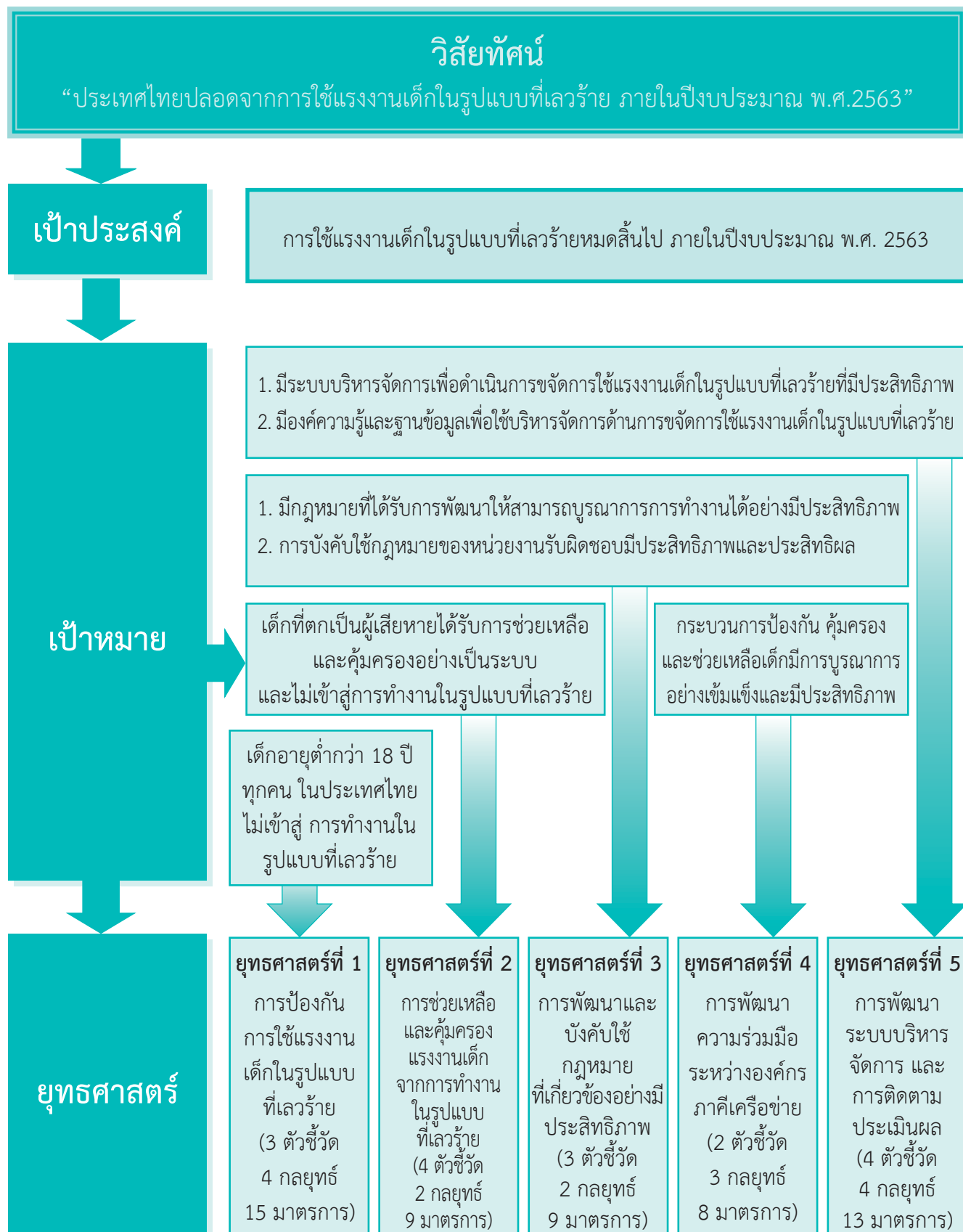
- (1) จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่เข้าสู่การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบที่เป็นรายใหม่ลดลงจนเป็นศูนย์ภายในปี 2563
- (2) จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่ตกเป็นผู้เสียหาย หรือเคยเป็นผู้เสียหายเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบลดลงจนเป็นศูนย์ภายในปี 2563

2.6 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่	1	การป้องกันการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ยุทธศาสตร์ที่	2	การช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย
ยุทธศาสตร์ที่	3	การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
ยุทธศาสตร์ที่	4	การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย
ยุทธศาสตร์ที่	5	การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล
- ตามแผนผัง 1

แผนผัง 1 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

เป้าหมาย

เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทุกคนในประเทศไทยไม่เข้าสู่การทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย

วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเด็กทุกคนเข้าสู่การทำงานในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาทุกรูปแบบ
3. จำนวนอาสาสมัครเฝ้าระวังแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในพื้นที่เสี่ยง

กลยุทธ์

1. อนุรักษ์และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา
3. พัฒนาระบบการเฝ้าระวังให้มีประสิทธิภาพ
4. ส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่า

กลยุทธ์ที่ 1 อนุรักษ์และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. อนุรักษ์และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้ประกอบการ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ครอบครัวยุ ชุมชน สื่อมวลชน บุคลากรที่เกี่ยวข้องและตัวเด็กเองให้เข้าใจความหมายของ คำว่า “การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย” และเผยแพร่ความรู้เรื่องแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย รวมถึงการกระทำความรุนแรงต่อเด็กในรูปแบบต่าง ๆ อันส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก
2. สร้างเสริมความรู้แก่บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้รู้จักนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
3. ส่งเสริมความรู้แก่เด็กให้รู้จักสิทธิของตนเอง

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษา

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ดำเนินการให้เด็กได้มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างเพียงพอ และเน้นหลักสูตรสายวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยไม่เลือกปฏิบัติ
2. สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กกลุ่มเสี่ยง
3. จัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมทางด้านภาษาให้กับเด็กต่างด้าวให้เพียงพอ
4. จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนให้ครบถ้วน ถูกต้อง และทันสมัย
5. พัฒนาระบบส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
6. สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นคุณค่าของการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการเฝ้าระวังให้มีประสิทธิภาพ

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ส่งเสริมการจัดระบบเฝ้าระวังในชุมชนและเด็กกลุ่มเสี่ยงเพื่อป้องกันมิให้เด็กในชุมชนเข้าสู่การทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย
2. พัฒนาศักยภาพเครือข่ายและอาสาสมัครเพื่อการเฝ้าระวัง
3. สร้างกลไกในระดับพื้นที่ให้มีอาสาสมัครในการแจ้งเบาะแส และเฝ้าระวังมิให้มีการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการทำงานที่มีคุณค่า

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ส่งเสริมงานที่มีคุณค่าให้แก่เด็กในสถานศึกษา เด็กทำงาน แรงงานเด็ก โดยมีโอกาสและรายได้ การมีสิทธิในด้านต่างๆ การได้แสดงออก การได้รับการยอมรับ ความมั่นคงของครอบครัว การได้พัฒนาตนเองได้รับความยุติธรรม และมีความเท่าเทียมทางเพศ
2. พัฒนาความร่วมมือกับผู้ประกอบการให้เด็กทำงานอย่างมีคุณค่า
3. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กทำงาน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กระทรวงกลาโหม
3. กระทรวงการต่างประเทศ
4. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. กระทรวงการคลัง
6. กระทรวงคมนาคม
7. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
8. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
9. กระทรวงพาณิชย์
10. กระทรวงมหาดไทย
11. กระทรวงยุติธรรม

12. กระทรวงวัฒนธรรม
13. กระทรวงสาธารณสุข
14. กระทรวงอุตสาหกรรม
15. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
16. สำนักงานประมาณ
17. สำนักงานอัยการสูงสุด
18. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
19. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
20. สภาผู้แทนราษฎร
21. วุฒิสภา
22. องค์การนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง
23. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
24. องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)
25. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย

เป้าหมาย

เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครองอย่างเป็นระบบและไม่เข้าสู่การทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายได้รับการช่วยเหลือ คุ้มครอง เยียวยา และฟื้นฟูอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายและ/หรือที่เคยเป็นแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบได้รับความช่วยเหลือและคุ้มครอง
2. ร้อยละของเด็กที่เคยเป็นแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และจิตใจ
3. ร้อยละของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายที่เคยอยู่ในสถานพักพิงถูกส่งกลับคืนสู่สังคม
4. ร้อยละของเด็กที่เคยเป็นแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบไม่ตกเป็นผู้เสียหายซ้ำ

กลยุทธ์

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งของการช่วยเหลือ คุ้มครอง เยียวยา และฟื้นฟูเชิงบูรณาการ
2. เสริมสร้างการเข้าถึงบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของการช่วยเหลือ คู้มครอง เยียวยา และฟื้นฟูเชิงบูรณาการ

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. จัดทำมาตรฐานและคู่มือของประเทศในการให้ความช่วยเหลือ คู้มครอง และการส่งกลับคืนสู่สังคม
2. ให้การช่วยเหลือและคู้มครองเด็กด้านกฎหมายและการดำเนินคดี โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก
3. ให้การช่วยเหลือฟื้นฟูทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และจิตใจ ตามความเหมาะสมเพื่อคืนสู่สภาวะปกติโดยเร็ว
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราชการส่วนท้องถิ่นและชุมชนของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย ในการดูแลภายหลังการส่งกลับ
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง/จัดหา สถานคู้มครอง หรือสถานพักพิงผู้เสียหายโดยองค์กรภาคเอกชน ตามมาตรฐานที่กำหนด
6. พัฒนาระบบการให้บริการล่ามเพื่อการคู้มครองเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย
7. สร้างกระบวนการตรวจ-จับ-ให้ความช่วยเหลืออย่างเข้มแข็ง จริงจังและต่อเนื่อง มีการกวาดล้างอย่างจริงจัง และทำประวัติผู้ใช้แรงงานเด็กที่ถูกจับกุมและลงโทษบันทึกเป็นบัญชีดำ

กลยุทธ์ที่ 2 เสริมสร้างการเข้าถึงบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. เพิ่มช่องทางการให้บริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน
2. ส่งเสริมเด็กกลุ่มเสี่ยงให้เข้าถึงบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานของรัฐอย่างครบถ้วนและทั่วถึง

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงกลาโหม
2. กระทรวงการต่างประเทศ
3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. กระทรวงการคลัง
5. กระทรวงคมนาคม
6. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
7. กระทรวงพาณิชย์
8. กระทรวงวัฒนธรรม
9. กระทรวงอุตสาหกรรม

-
10. สำนักงบประมาณ
 11. สำนักงานอัยการสูงสุด
 12. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 13. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 14. สภาผู้แทนราษฎร
 15. วุฒิสภา
 16. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 17. องค์การนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง
 18. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
 19. องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)
 20. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. มีกฎหมายที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถบูรณาการการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานรับผิดชอบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

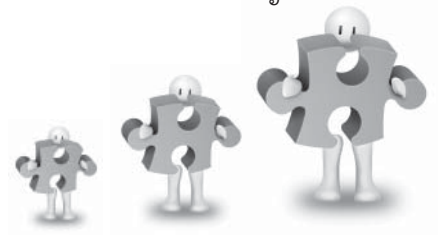
1. เพื่อพัฒนากฎหมายให้สามารถบูรณาการการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการพัฒนา
2. ร้อยละของเด็กที่ถูกใช้ให้ทำงานในรูปแบบที่เลวร้ายได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย
3. จำนวนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายได้รับการลงโทษ

กลยุทธ์

1. พัฒนา/ปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน
2. กำหนดมาตรการแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักอย่างชัดเจน ตลอดจนดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่ที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนา/ปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบ โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. มีการดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ และทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพสำหรับการดำเนินงาน
2. อบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแนวปฏิบัติด้านการป้องกัน ปรามปราม และช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายแก่พนักงานตรวจแรงงาน พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง
3. เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี (Attitude) ในการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปรามปราม ดำเนินคดี ช่วยเหลือคุ้มครอง และแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผล

กลยุทธ์ที่ 2 กำหนดมาตรการแนวทางการบังคับใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักอย่างชัดเจน ตลอดจนดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่ที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ดำเนินการปรามปราม จับกุม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายทุกรูปแบบทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเน้นพื้นที่เสี่ยง อาทิ สถานประกอบกิจการ อุตสาหกรรม และสถานบริการ เป็นต้น
2. แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายโดยเน้นโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบกิจการ
3. กำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการจัดระเบียบสังคมตามอำนาจหน้าที่ เข้มงวดกวัดขุ่นอบายมุขในพื้นที่อย่างจริงจัง ไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุม
4. ตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง
5. ดำเนินคดีและบังคับใช้กฎหมายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น และใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษผู้กระทำความผิดให้ครบถ้วน
6. ดำเนินการทางวินัยและอาญาแก่เจ้าหน้าที่ที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หน่วยงานสนับสนุน

1. กระทรวงกลาโหม
2. กระทรวงการต่างประเทศ
3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. กระทรวงการคลัง
5. กระทรวงคมนาคม

-
6. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 7. กระทรวงพาณิชย์
 8. กระทรวงมหาดไทย
 9. กระทรวงวัฒนธรรม
 10. กระทรวงศึกษาธิการ
 11. กระทรวงสาธารณสุข
 12. กระทรวงอุตสาหกรรม
 13. สำนักงบประมาณ
 14. สำนักงานอัยการสูงสุด
 15. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 16. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 17. สภาผู้แทนราษฎร
 18. วุฒิสภา
 19. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 20. องค์การนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง
 21. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
 22. องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)
 23. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย

เป้าหมาย

กระบวนการป้องกัน คัดกรอง และช่วยเหลือเด็ก มีการบูรณาการอย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนากระบวนการความร่วมมือการป้องกัน คัดกรอง และช่วยเหลือเด็กเชิงบูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนหน่วยงาน/องค์กร ที่เป็นภาคีเครือข่ายดำเนินการร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. จำนวนสถานประกอบกิจการที่มีส่วนร่วมในการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. สร้างระบบและกลไกการดำเนินงาน และการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน
3. สร้างแรงจูงใจองค์กรหรือบุคคลร่วมดำเนินงานขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. จัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. ส่งเสริมการบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เชื่อมโยงและเป็นระบบ จากระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ
3. เสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายและแนวทางการดำเนินการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้แก่หน่วยงานภาคีเครือข่าย
4. พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศระดับทวิภาคีและพหุภาคี

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างระบบและกลไกการดำเนินงานและการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย
2. จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างแรงจูงใจองค์กรหรือบุคคลร่วมดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ประกาศยกย่องเชิดชูองค์กรหรือบุคคลที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมด้านการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
2. กระทรวงยุติธรรม
3. กระทรวงกลาโหม
4. กระทรวงการต่างประเทศ
5. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
6. กระทรวงการคลัง

-
7. กระทรวงคมนาคม
 8. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 9. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 10. กระทรวงพาณิชย์
 11. กระทรวงมหาดไทย
 12. กระทรวงวัฒนธรรม
 13. กระทรวงศึกษาธิการ
 14. กระทรวงสาธารณสุข
 15. กระทรวงอุตสาหกรรม
 16. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 17. สำนักงบประมาณ
 18. สำนักงานอัยการสูงสุด
 19. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 20. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 21. สภาพัฒนาเศรษฐกิจ
 22. วุฒิสภา
 23. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 24. องค์การนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง
 25. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
 26. องค์การพัฒนาเอกชน (NGO)
 27. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

เป้าหมาย

1. มีระบบบริหารจัดการเพื่อดำเนินการขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่มีประสิทธิภาพ
2. มีองค์ความรู้และฐานข้อมูลเพื่อใช้บริหารจัดการด้านการขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการด้านการขจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงบูรณาการและส่งเสริมการนำความรู้สู่การปฏิบัติ
3. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลในการดำเนินงานและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด

1. จำนวนแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ มาตรการ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการใช้แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้าย

2. จำนวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
3. ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดตามแผน
4. ระดับความสำเร็จของการจัดการองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์

1. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของกลไกและระบบการบริหารจัดการในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์/มาตรการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไปสู่การปฏิบัติ
2. ศึกษาวิจัย/องค์ความรู้/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
3. จัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลด้านแรงงานเด็ก
4. จัดทำระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของกลไกและระบบการบริหารจัดการในการดำเนินงาน เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์/มาตรการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไปสู่การปฏิบัติ

มาตรการ/ แนวทางดำเนินการ

1. ผลักดันนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายให้เป็น“วาระแห่งชาติ”
2. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานในระดับพื้นที่ในรูปแบบสหวิชาชีพ
3. จัดตั้งหน่วยงานกลางในการประสานภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์/มาตรการเพื่อจัดการใช้ แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
4. สร้างกลไกให้หน่วยงานทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญ และถือเป็นหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
5. จัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้ แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายตามความเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 2 ศึกษาวิจัย/องค์ความรู้/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. จัดให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
2. เผยแพร่ ขยายผล และประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหา การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
3. ส่งเสริมองค์ความรู้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
4. จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 3 จัดทำและบูรณาการฐานข้อมูลด้านแรงงานเด็ก

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการเชื่อมโยงการใช้ฐานข้อมูลระหว่างกัน
2. สำรวจสถานการณ์เด็กทำงานในประเทศไทย

กลยุทธ์ที่ 4 จัดทำระบบการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

มาตรการ/แนวทางดำเนินการ

1. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. ประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

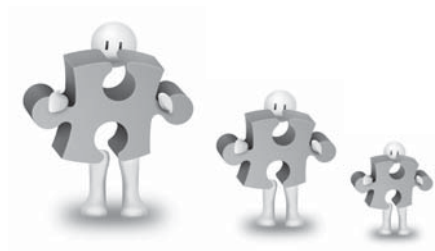
ในระยะครึ่งแผนและสิ้นสุดแผน

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

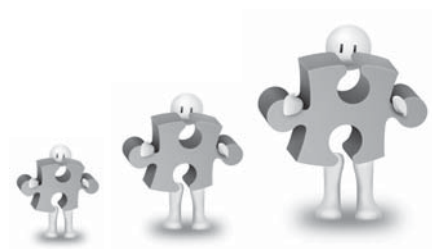
กระทรวงแรงงาน

หน่วยงานสนับสนุน

1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. กระทรวงยุติธรรม
4. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5. กระทรวงกลาโหม
6. กระทรวงการต่างประเทศ
7. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
8. กระทรวงการคลัง
9. กระทรวงคมนาคม
10. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
11. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
12. กระทรวงพาณิชย์
13. กระทรวงมหาดไทย
14. กระทรวงวัฒนธรรม
15. กระทรวงศึกษาธิการ
16. กระทรวงสาธารณสุข
17. กระทรวงอุตสาหกรรม
18. สำนักงานปรมาณ
19. สำนักงานอัยการสูงสุด

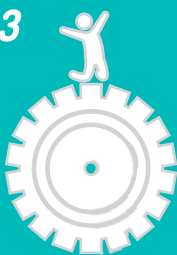
20. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
21. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
22. สภาผู้แทนราษฎร
23. วุฒิสภา
24. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
25. องค์การนายจ้างและและองค์การลูกจ้าง
26. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
27. องค์การพัฒนาเอกชน (NGO)
28. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อน นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก ในรูปแบบที่เลวร้าย ปังบประมาณ พ.ศ.2558 -2563 ไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล

- 3.1 กรอบแนวคิดของการแปลงแผนระดับชาติเพื่อจัดการ
การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ
- 3.2 องค์การภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่จะนำแผน
ระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบ
ที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ
- 3.3 วัตถุประสงค์
- 3.4 การบริหารยุทธศาสตร์
- 3.5 บทบาทองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน

ส่วนที่ 3

การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563

การบริหารจัดการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563 ไปสู่การปฏิบัติเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะนำแผนระดับชาติแปลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรม ด้วยการนำนโยบายการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของแต่ละหน่วยงานตนเอง นำสู่แผนปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนงานโครงการ/กิจกรรมรองรับ

3.1 กรอบแนวคิดของการแปลงแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ

นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 - 2563 สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 182 ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวไปใช้เป็นแผนแม่บทของหน่วยงานให้การดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น แผนจึงเป็นเครื่องมือหรือกรอบแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้หน่วยงานต่างๆ สามารถดำเนินการตามภารกิจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นภายใต้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังต่อไปนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การช่วยเหลือและคุ้มครองแรงงานเด็กจากการทำงานในรูปแบบที่เลวร้าย
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรภาคีเครือข่าย
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล

3.2 องค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่จะนำแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายสู่การปฏิบัติ

1. กระทรวงแรงงาน
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. กระทรวงกลาโหม

-
5. กระทรวงการต่างประเทศ
 6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 7. กระทรวงการคลัง
 8. กระทรวงคมนาคม
 9. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 10. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 11. กระทรวงพาณิชย์
 12. กระทรวงมหาดไทย
 13. กระทรวงยุติธรรม
 14. กระทรวงวัฒนธรรม
 15. กระทรวงศึกษาธิการ
 16. กระทรวงสาธารณสุข
 17. กระทรวงอุตสาหกรรม
 18. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 19. สำนักงบประมาณ
 20. สำนักงานอัยการสูงสุด
 21. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 22. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 23. สภาผู้แทนราษฎร
 24. วุฒิสภา
 25. หน่วยงานส่วนท้องถิ่น
 26. องค์กรนายจ้างและองค์กรลูกจ้าง
 27. องค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย
 28. องค์การพัฒนาเอกชน (NGO)
 29. สื่อมวลชนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคท้องถิ่น

3.3 วัตถุประสงค์

- 3.3.1 เพื่อเสริมสร้างบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ไปสู่การปฏิบัติ
 - 3.3.2 เพื่อบูรณาการแผนงานจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ไปสู่การปฏิบัติ
 - 3.3.3 เพื่อให้มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน
-

3.4 การบริหารยุทธศาสตร์

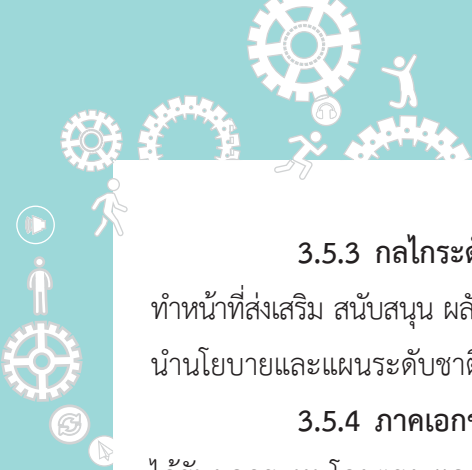
ความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 – 2563 ถือเป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนในการดำเนินการป้องกัน คัดกรอง ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งการดำเนินงานตามภารกิจของแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไม่สามารถขับเคลื่อนได้เฉพาะ กลไกภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมากที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชน และภาคประชาชนทั้งระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งกลไกในระดับประเทศมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายเพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน และมีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างชัดเจน สามารถวัดผลได้ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยมีกลไกหลักที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงานจังหวัด 76 จังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร 10 พื้นที่ เป็นหน่วยงานปฏิบัติการหลักในพื้นที่ ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน ผลักดันให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ นำนโยบายและแผนระดับชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง

3.5 บทบาทองค์กรภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย จะประสบผลสำเร็จและความยั่งยืนได้ จำเป็น ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นายจ้าง ลูกจ้าง โดยต้อง กระตุ้นให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงสภาพปัญหาและระดมสรรพกำลังร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องจึงจะบรรลุผลสำเร็จ ตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ดังนี้

3.5.1 กลไกระดับชาติ แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่ เลวร้าย เพื่อเป็นกลไกการดำเนินงานระดับชาติ โดยมีนางสายสุรี จุติกุล เป็นที่ปรึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน เป็น ประธานกรรมการ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ องค์กรประกอบของ คณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรนายจ้าง องค์กรลูกจ้าง นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรพัฒนาเอกชน มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน พิจารณาปรับนโยบายแผนและ ยุทธศาสตร์ให้ทันสถานการณ์ ให้ความเห็นและคำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานใน ประเทศและหน่วยงานต่างประเทศ พิจารณาแนวทางการชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่าง ประเทศ ฉบับที่ 182 นำเสนอสถานการณ์และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปีหรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามที่เห็นสมควร ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย

3.5.2 กลไกระดับกระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่า เป็นองค์กรภาครัฐในระดับนโยบายที่จะต้องนำนโยบาย และแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไปสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการตามภารกิจของแต่ละ กระทรวงเชื่อมโยงกับนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

3.5.3 กลไกระดับภูมิภาคและท้องถิ่น เป็นกลไกในพื้นที่ระดับจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ผลักดัน ให้องค์กรภาคีในจังหวัด ทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายไปสู่การปฏิบัติ

3.5.4 ภาคเอกชน อาทิ สมาคมผู้ประกอบการ องค์กรนายจ้าง และสมาคมภาคธุรกิจต่างๆ เป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง และมีส่วนสำคัญในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยการตระหนักรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย และให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันอย่างจริงจัง

3.5.5 ภาคประชาสังคม เป็นกลไกที่สำคัญอีกกลไกหนึ่งที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ มีความใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมาย ทำให้รู้สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงในพื้นที่เป็นอย่างดี อีกทั้ง มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว จึงสามารถที่จะนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายได้สอดคล้องกับความสภาพความเป็นจริง และมีส่วนร่วมในด้านการให้ความช่วยเหลือหรือประสานหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทันท่วงที

3.5.6 สื่อมวลชน เป็นกลไกเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข่าวสารและสถานการณ์ต่างๆ รณรงค์ให้เกิดความตระหนักรู้ และตื่นตัวเกี่ยวกับสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

3.5.7 ประชาชนทั่วไป มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายอย่างถูกต้อง สามารถขยายผลให้เกิดการเฝ้าระวังในพื้นที่ หรือสามารถแจ้งเบาะแสหากพบเห็นการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายได้ และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายในพื้นที่

3.6 การติดตามและประเมินผล

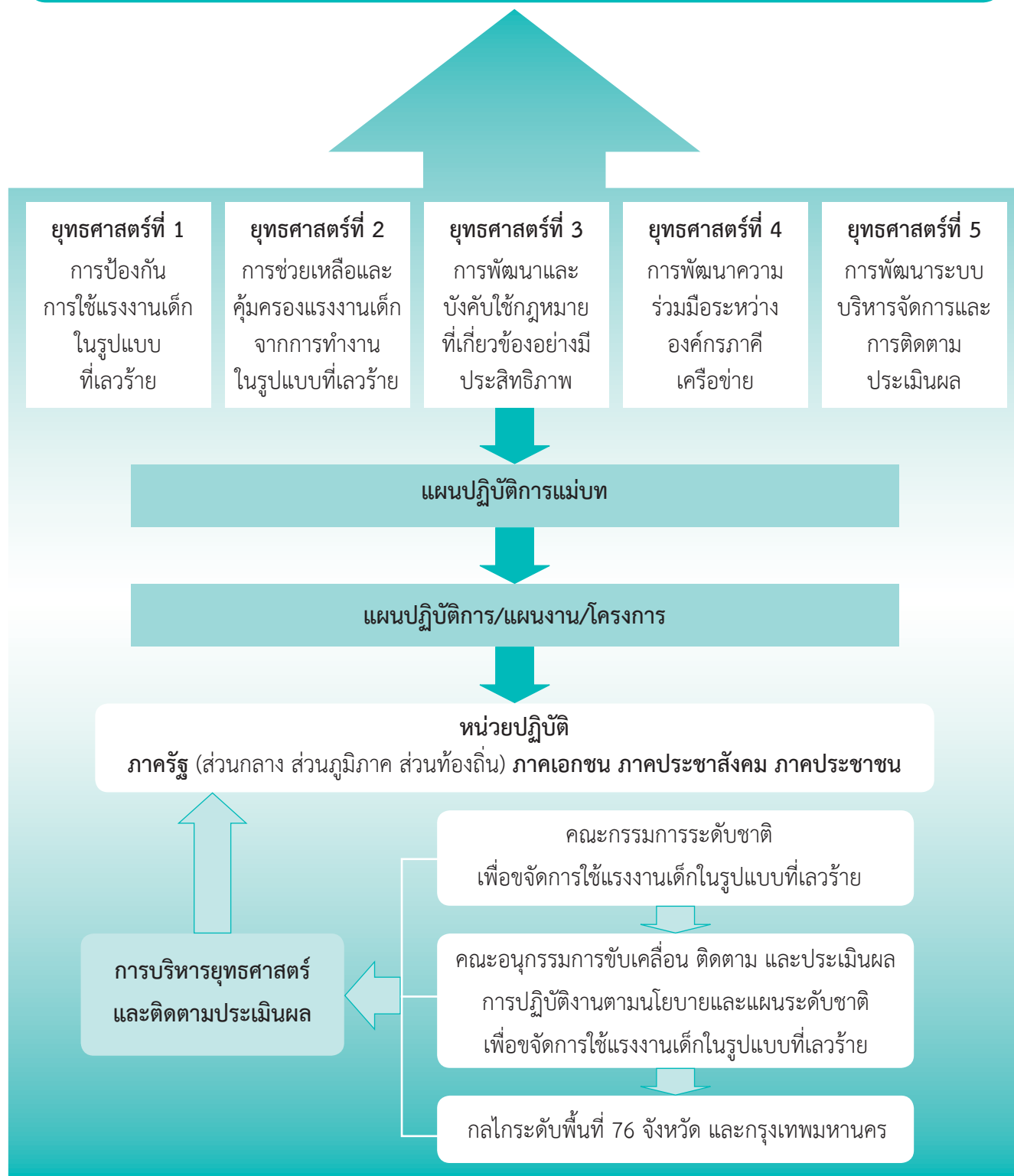
การติดตามและประเมินผล เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อใช้วัดความก้าวหน้าและความสำเร็จของการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย รวมถึง รับทราบปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานและเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

- ▶ ติดตามประเมินผลระดับแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรม โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นผู้ประเมิน
- ▶ ติดตามประเมินผลระดับยุทธศาสตร์ตามตัวชี้วัด
- ▶ ประเมินเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
- ▶ ประเมินผลการดำเนินงานระยะครึ่งแผนและสิ้นสุดแผน

กลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินนโยบายและแผนระดับชาติฯสู่การปฏิบัติ

นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย (พ.ศ. 2558 - 2563)
วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยปลอดจากการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563”

ကာကွယ်

อนุสัญญาฉบับที่ 182

ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันที

เพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก

Worst Forms of Child Labour Convention, 1999

ที่ประชุมใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศซึ่งคณะประศาสน์การของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ จัดขึ้น ณ นครเจนีวา และได้ประชุมกันในสมัยประชุมที่ 87 เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) และโดยคำนึง ถึงความจำเป็นที่จะต้องรับเอากรรมสารใหม่เพื่อการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กในฐานะ เป็นภารกิจเร่งด่วนสำคัญที่จะต้องดำเนินการ ทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงความร่วมมือ และความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อเสริมอนุสัญญาและข้อแนะนำด้วยอายุขั้นต่ำสำหรับการรับเข้าสู่งาน พ.ศ. 2516 (ค.ศ.1973) ซึ่งยังคงเป็นกรรมสารพื้นฐานว่าด้วยการใช้แรงงานเด็ก และโดยพิจารณาว่าการขจัดอย่างได้ผลต่อ รูปแบบ ที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก จำเป็นต้อง อาศัยการดำเนินการทันทีและรอบด้าน โดยคำนึงถึงความสำคัญของการ ศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่คิดมูลค่า และความจำเป็นที่จะต้องนำเด็กที่เกี่ยวข้องออกจากงานเช่นนั้นทั้งหมด และจัดให้มีการ ฟันฟูสภาพและบูรณาการกลับเข้าสู่สังคม ขณะที่สนองตอบ ความจำเป็นของครอบครัวของเด็กเหล่านั้น และโดยระลึกถึง ข้อมติว่าด้วยการขจัดการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งรับเอาโดยการประชุมองค์การแรงงานระหว่างประเทศสมัยประชุมที่ 83 ในปี พ.ศ. 2539 (ค.ศ.1996) และโดยยอมรับว่าการใช้แรงงานเด็กมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความยากจน และการแก้ไขปัญหา ในระยะยาวขึ้นอยู่กับการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบรรเทา ความยากจนและการให้การศึกษาอย่างทั่วถึง และโดยระลึกถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่รับรองโดยสมัชชาใหญ่ของ สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2532 (ค.ศ.1989) และโดยระลึกถึงปฏิญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานและกลไกติดตามผล ซึ่งรับรองโดยการประชุมองค์การแรงงานระหว่าง ประเทศ สมัยประชุมที่ 86 ในปี พ.ศ. 2541 (ค.ศ.1998) และโดยระลึกว่ารูปแบบที่เลวร้ายที่สุดบางรูปแบบของการใช้แรงงาน เด็กได้ถูกครอบคลุมอยู่แล้วโดยกรรมสารระหว่าง ประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับ พ.ศ. 2473 (ค.ศ. 1930) และอนุสัญญาเสริมของสหประชาชาติว่าด้วยการเลิกการใช้ทาส การค้าทาส และสถาบัน และแนวปฏิบัติ ที่คล้ายกับการใช้ทาส พ.ศ. 2499 (ค.ศ. 1956) และโดยได้ตัดสินใจรับข้อเสนอ บางประการเกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งเป็นเรื่องที่สี่ในระเบียบวาระของสมัยประชุม และได้กำหนดให้ข้อเสนอเหล่านั้นอยู่ในรูปของอนุสัญญาระหว่างประเทศ จึงรับรองอนุสัญญาต่อไปนี้ ซึ่งเรียกว่า อนุสัญญาว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) เมื่อ วันที่สิบเจ็ดของเดือนมิถุนายน ของปีหนึ่งพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้า

มาตรา 1

สมาชิกแต่ละประเทศที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ต้องดำเนินการโดยทันทีและอย่างได้ผลเพื่อให้บรรลุถึงการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กในฐานะที่เป็นเรื่องเร่งด่วน

มาตรา 2

เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ คำว่า “เด็ก” หมายถึงบุคคลทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี

มาตรา 3

เพื่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญานี้ “รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ประกอบด้วย

- (ก) ทุกรูปแบบของการใช้ทาส หรือแนวปฏิบัติที่คล้ายกับการใช้ทาส เช่น การขาย และการขนส่งเด็ก แรงงาน ชดหนี้ แรงงานไพร่ติดที่ดิน แรงงานบังคับหรือเรียกเกณฑ์ ซึ่งรวมถึงการบังคับหรือเรียกเกณฑ์เด็กเพื่อใช้ในการสู้รบ
- (ข) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบลามก หรือเพื่อการแสดงลามก
- (ค) การใช้ จัดหา หรือเสนอเด็กเพื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะเพื่อการผลิต และขนส่งยาเสพติดตามที่นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- (ง) งานซึ่งโดยลักษณะของงาน หรือโดยสภาพแวดล้อมในการทำงานมีแนวโน้มที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยหรือศีลธรรมของเด็ก

มาตรา 4

1. ประเทศงานที่กล่าวถึงตามมาตรา 3 (ง) ต้องกำหนดโดยกฎหมาย หรือกฎระเบียบของประเทศ หรือโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ หลังจากหารือกับองค์การนายจ้าง และองค์การคนงานที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรค 3 และ 4 ของข้อแนะนำด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของแรงงานเด็ก พ.ศ. 2542 (ค.ศ.1999)
2. หลังจากหารือกับองค์การนายจ้าง และองค์การคนงานที่เกี่ยวข้องแล้ว หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ต้องระบุว่าประเทศงานที่กำหนดขึ้นดังกล่าวมีอยู่ที่ใด
3. บัญชีประเทศงานที่กำหนดขึ้นตามวรรค 1 ของมาตรานี้จะถูกพิจารณา และแก้ไขเป็นระยะตามที่จำเป็น หลังจากหารือกับองค์การนายจ้าง และองค์การคนงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 5

สมาชิกแต่ละประเทศต้องจัดตั้งหรือกำหนดกลไกที่เหมาะสมเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามบทบัญญัติที่ให้ผลในทางปฏิบัติแก่อนุสัญญานี้ ทั้งนี้หลังจากหารือกับองค์การนายจ้างและองค์การคนงานแล้ว

มาตรา 6

1. สมาชิกแต่ละประเทศต้องกำหนดและปฏิบัติตามแผนงานดำเนินการเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กโดยถือเป็นภาระกิจสำคัญเร่งด่วน
2. แผนงานดำเนินการเช่นนั้นต้องกำหนด และปฏิบัติโดยการหารือกับหน่วยงานของรัฐบาล และองค์การนายจ้าง และองค์การคนงานที่เกี่ยวข้องโดยคำนึงถึงความเห็นของกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยตามที่สมควร

มาตรา 7

1. สมาชิกแต่ละประเทศต้องดำเนินมาตรการที่จำเป็นทุกประการเพื่อให้หลักประกันว่ามีการปฏิบัติตาม และบังคับใช้อย่างได้ ผลต่อบทบัญญัติที่ให้ผลในทางปฏิบัติแก่อนุสัญญานี้ ซึ่งรวมทั้งการบัญญัติให้มี และการปฏิบัติตามบทลงโทษทางอาญา หรือบทลงโทษอื่นๆตามที่สมควร
2. โดยคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาในการขจัดการใช้แรงงานเด็ก สมาชิกแต่ละประเทศต้องดำเนินมาตรการที่ได้ผลและมีกำหนดเวลาเพื่อที่จะ
 - (ก) ป้องกันมิให้เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก
 - (ข) จัดให้ความช่วยเหลือโดยตรงที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อนำเด็กออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กและเพื่อการฟื้นฟูสภาพเด็กและบูรณาการกลับเข้าสู่สังคม
 - (ค) ให้หลักประกันว่าเด็กทุกคนที่ถูกนำออกจากรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กสามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่คิดมูลค่าและการฝึกอบรมอาชีพที่ไม่คิดมูลค่าด้วยในกรณีที่เป็นไปได้และเหมาะสม
 - (ง) ระบุตัว และให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความเสี่ยงเป็นพิเศษ และ
 - (จ) คำนึงถึงสถานการณ์ที่เป็นพิเศษของเด็กหญิง
3. สมาชิกแต่ละประเทศต้องกำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามบทบัญญัติที่ให้ผลในทางปฏิบัติแก่อนุสัญญานี้

มาตรา 8

ประเทศสมาชิกจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือกันในการให้ผลในทางปฏิบัติแก่อนุสัญญานี้โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศที่เพิ่มขึ้น และ/หรือความช่วยเหลือ ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผนงาน ขจัดความยากจน และการให้การศึกษาอย่างทั่วถึง

มาตรา 9

การให้สัตยาบันอนุสัญญานี้อย่างเป็นทางการจะต้องแจ้งต่อผู้อำนวยการใหญ่ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศเพื่อการจดทะเบียน

มาตรา 10

1. อนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลผูกพันเฉพาะรัฐสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งสัตยาบันสารของตนได้รับการจดทะเบียนไว้กับผู้อำนวยการใหญ่แล้ว
2. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับภายหลังจากวันที่ซึ่งสัตยาบันสารของรัฐสมาชิกสองประเทศได้รับการจดทะเบียนไว้กับผู้อำนวยการใหญ่แล้วแล้วสิบสองเดือน
3. ภายหลังจากนี้ อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับสำหรับแต่ละรัฐสมาชิกภายหลังจากวันที่สัตยาบันสารของตนได้รับการจดทะเบียนไว้แล้วสิบสองเดือน

มาตรา 11

1. รัฐสมาชิกซึ่งได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ อาจจะประกาศบอกเลิกการสัตยาบันได้ภายหลังระยะเวลาสิบปีนับจากวันที่ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ได้มีผลใช้เป็นครั้งแรก โดยการแจ้งให้ผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศทราบเพื่อการจดทะเบียนการประกาศบอกเลิกเช่นว่านี้จะไม่มีผลจนกว่าจะพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับจากวันที่ได้มีการจดทะเบียนการบอกเลิกแล้ว
2. รัฐสมาชิกซึ่งได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ และซึ่งไม่ได้ใช้สิทธิที่จะทำการบอกเลิกบทบัญญัติของมาตรานี้ภายในปีที่ถัดจากการครบกำหนดระยะเวลาสิบปีตามที่ได้กำหนดไว้ในวรรคก่อนจะมีข้อผูกพันต่อ อีกเป็นระยะเวลาสิบปีต่อไปและหลังจากนั้นอาจประกาศบอกเลิกอนุสัญญานี้ได้ในระยะเวลาทุก ๆ สิบปี ตามข้อ กำหนดในมาตรานี้

มาตรา 12

1. ผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ จะแจ้งให้รัฐสมาชิกทั้งหมดขององค์การแรงงานระหว่างประเทศทราบถึงการจดทะเบียนให้สัตยาบันและการบอกเลิกทั้งหมดที่รัฐสมาชิกขององค์การฯ ได้แจ้งไปยังผู้อำนวยการใหญ่
2. ในการแจ้งให้รัฐสมาชิกขององค์การฯ ทราบถึงการให้สัตยาบันอันที่สองของสองประเทศแรกนั้น ผู้อำนวยการใหญ่จะต้องแจ้งให้รัฐสมาชิกขององค์การฯ ทราบถึงวันที่อนุสัญญาฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับด้วย

มาตรา 13

ผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศจะต้องแจ้งให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบถึงการจดทะเบียนให้สัตยาบันและการจดทะเบียนบอกเลิกทั้งหมดที่แจ้งมายังเขาตามความในข้อกำหนดของวรรคก่อน เพื่อการจดทะเบียนไว้ตามนัยมาตรา 102 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

มาตรา 14

เวลาใดก็ตามที่คณะประสานการของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศเห็นว่าจำเป็น อาจจะขอร้องไปยังที่ประชุมใหญ่ให้ส่งรายงานการดำเนินการของอนุสัญญานี้ และอาจจะขอให้มีการบรรจุคำถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอนุสัญญานี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนไว้ในระเบียบวาระการประชุมได้

มาตรา 15

1. ถ้าที่ประชุมยอมรับอนุสัญญาใหม่ซึ่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขอนุสัญญานี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนแล้วและหากว่าอนุสัญญาใหม่มีได้ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(ก) การให้สัตยาบันอนุสัญญาที่แก้ไขใหม่โดยรัฐสมาชิกให้รวมความถึงสิทธิในการบอกเลิกอนุสัญญานี้ได้ทันทีโดยนิตินัย โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติของมาตรา 11 ข้างต้น ถ้าและในเมื่ออนุสัญญาที่แก้ไขใหม่จะมีผลใช้บังคับแล้ว

(ข) นับแต่วันที่ซึ่งอนุสัญญาที่แก้ไขใหม่มีผลใช้บังคับแล้ว การให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ โดยรัฐสมาชิกจักหยุดยั้งลงเพียงนั้น

2. ไม่ว่ากรณีใด ๆ อนุสัญญานี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่อย่างเดิม สำหรับรัฐสมาชิกทั้งหลายซึ่งได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ไว้แล้วแต่ยังมิได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาที่แก้ไขใหม่

มาตรา 16

ตัวบทของอนุสัญญานี้ ทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสมีผลเท่าเทียมกัน

วันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ: วันที่ 19 พฤศจิกายน 2543

วันที่ประเทศไทยให้สัตยาบัน : วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544

ที่มา กระทรวงแรงงาน

ข้อแนะนำที่ ๑๕๐ ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

การประชุมใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

ซึ่งจัดขึ้น ณ นครเจนีวา โดยคณะประสานการของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ และได้
ประชุมกันเป็นสมัยที่ ๘๑ เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) และ

ได้รับรองอนุสัญญาว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก และ

ได้มีมติรับรองข้อเสนอเฉพาะบางประการเกี่ยวกับแรงงานเด็ก ซึ่งเป็นหัวข้อที่ ๔ ของระเบียบวาระ
การประชุม และ

ได้พิจารณากำหนดว่า ข้อเสนอเหล่านี้ต้องอยู่ในรูปของข้อแนะนำ เพื่อเป็นส่วนเพิ่มเติมของอนุสัญญา
ว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒)

จึงรับรองข้อแนะนำต่อไปนี้ ซึ่งให้เรียกว่าข้อแนะนำว่าด้วยรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ.
๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) เมื่อวันที่เจ็ด เดือนมิถุนายน ปีคริสตศักราชหนึ่งพันเก้าร้อยเก้าสิบเก้า

๑. บทบัญญัติของข้อแนะนำนี้เป็นส่วนเพิ่มเติมบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยรูปแบบที่
เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๕๔๒) (ซึ่งต่อแต่นี้ไปจะเรียกว่า "อนุสัญญา") และ
ควรนำมาปฏิบัติควบคู่กัน

I. แผนงานดำเนินการ

๒. แผนงานดำเนินการตามที่กล่าวถึงในมาตรา ๖ ของอนุสัญญาควรได้รับการกำหนดและ
นำมาปฏิบัติในฐานะเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยร่วมปรึกษากับสถาบันของรัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรของ
นายจ้างและของแรงงาน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความคิดเห็นของเด็กที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากรูปแบบที่
เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ความคิดเห็นของครอบครัวของเด็กดังกล่าว และความคิดเห็นของกลุ่มที่
เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งมุ่งปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาและข้อแนะนำ ตามความเหมาะสม แผนงานดังกล่าว
ควรมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(ก) การบ่งชี้ลักษณะและการประกาศยกเลิกรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก

(ข) การป้องกันเด็กไม่ให้เข้าเกี่ยวข้องกับรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กหรือนำเด็กออกจาก
รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก คุ้มครองเด็กให้พ้นจากการใช้กำลังตอบโต้ และจัดให้มีการ
ฟื้นฟูและการบูรณาการทางสังคม โดยใช้มาตรการต่าง ๆ ซึ่งคำนึงถึงความจำเป็นทางด้านการศึกษา
ร่างกาย และจิตใจของเด็กเหล่านั้น

(ค) การให้ความสนใจเป็นพิเศษ ต่อ

(i) เด็กเล็ก

(ii) เด็กผู้หญิง

- (iii) ปัญหาของสถานภาพการทำงานที่แอ่งแฟง ซึ่งเด็กผู้หญิงมีความเสี่ยงเป็นพิเศษ
- (iv) เด็กกลุ่มอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นหรือความเปราะบางเป็นพิเศษ
- (ง) การบ่งชี้ลักษณะ การเข้าถึง และการทำงานร่วมกับชุมชนที่มีเด็กซึ่งมีความเสี่ยงเป็นพิเศษ
- (จ) การแจ้งข้อมูล การกระตุ้นจิตสำนึก และการระดมความคิดเห็นจากสาธารณะและกลุ่มที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเด็กและครอบครัวของเด็ก

II. งานอันตราย

๓. ในการพิจารณากำหนดประเภทงานตามที่กล่าวถึงภายใต้มาตรา ๓ (ง) ของอนุสัญญา และในการระบุถึงแหล่งที่มีงานดังกล่าวอยู่ ควรได้พิจารณาถึงประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน

- (ก) งานที่ทำให้เด็กถูกละเมิดทางร่างกาย ทางจิตใจ หรือทางเพศ
- (ข) งานได้ดิน งานได้น้ำ งานในที่สูงในระดับที่เป็นอันตราย หรือในพื้นที่อับอากาศ
- (ค) งานที่ต้องใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆที่เป็นอันตราย หรืองานซึ่งเกี่ยวข้องกับการขนย้าย หรือควบคุมสิ่งของหนักด้วยแรงกาย
- (ง) งานในสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งอาจทำให้เด็กต้องสัมผัสกับสาร วัตถุ หรือกระบวนการที่เป็นอันตราย หรืออยู่ในอุณหภูมิ ระดับเสียง หรือความสั่นสะเทือนที่เป็นภัยต่อสุขภาพ เป็นต้น
- (จ) งานภายใต้สภาพที่ยากลำบากเป็นการเฉพาะ เช่น งานที่ใช้เวลานาน หรืองานในระหว่างเวลากลางคืน หรืองานที่เด็กถูกจำกัดให้อยู่แต่ในอาณาบริเวณของนายจ้าง โดยไม่มีเหตุอันควร

๔. สำหรับงานประเภทต่าง ๆ ตามที่กล่าวภายใต้มาตรา ๓ (ง) ของอนุสัญญา และวรรค ๓ ข้างต้น นั้น กฎหมายและข้อบังคับภายในประเทศ หรือหน่วยงานที่ทรงอำนาจควรมีอำนาจกำหนดให้ การจ้างงานหรือการทำงานของผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๖ ปีขึ้นไป อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า สุขภาพอนามัย ความปลอดภัย และศีลธรรมของเด็กที่เกี่ยวข้องได้รับการคุ้มครองอย่างเต็มที่ และเด็กนั้นได้รับการศึกษาเฉพาะด้านที่เพียงพอหรือได้รับการฝึกอาชีพในสาขาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หลังจากการปรึกษาหารือกับองค์กรของนายจ้าง และของลูกจ้างที่เกี่ยวข้องแล้ว

III. การนำไปปฏิบัติ

๕. (๑) ควรมีการรวบรวมข้อมูลข่าวสารโดยละเอียดและข้อมูลสถิติเรื่องลักษณะและขอบเขตของการใช้แรงงานเด็ก และควรปรับให้ทันกับสถานการณ์เสมอ เพื่อเป็นฐานในการพิจารณากำหนดลำดับความสำคัญของการปฏิบัติภายในประเทศเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในฐานะที่เป็นเรื่องเร่งด่วน
- (๒) ข้อมูลข่าวสารและข้อมูลสถิติดังกล่าว ควรมีข้อมูลแยกตาม เพศ กลุ่มอายุ อาชีพ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ สถานภาพการทำงาน การศึกษาในโรงเรียน และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์

เท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความสำคัญของระบบการแจ้งเกิดที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการออกสูติบัตร

(๓) ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การละเมิดบทบัญญัติว่าด้วยการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก และควรปรับให้ทันกับสถานการณ์อยู่เสมอ

๖. การรวบรวมและการประมวลข่าวสารและข้อมูลตามที่กล่าวถึงในวรรค ๕ ข้างต้น ควรดำเนินการไปโดยเคารพในสิทธิส่วนบุคคล

๗. ควรแจ้งให้สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศทราบเป็นประจำ ถึงข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมไว้ตามวรรค ๕ ข้างต้น

๘. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐควรจัดตั้งและกำหนดกลไกแห่งชาติที่เหมาะสมในการตรวจติดตามการนำบทบัญญัติภายในประเทศไปปฏิบัติเพื่อการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ทั้งนี้ ภายหลังจากการร่วมปรึกษาหารือกับองค์กรของนายจ้างและของคนงานแล้ว

๙. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐควรทำให้มั่นใจได้ว่า หน่วยงานที่ทรงอำนาจต่าง ๆ ซึ่งรับผิดชอบในการนำบทบัญญัติภายในประเทศไปปฏิบัติเพื่อการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก ได้ร่วมมือและประสานงานกันในกิจกรรมต่าง ๆ

๑๐. กฎหมาย หรือกฎระเบียบภายในประเทศ หรือหน่วยงานที่ทรงอำนาจควรกำหนดบุคคลเพื่อรับผิดชอบต่อกรณีไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติภายในประเทศเพื่อการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก

๑๑. รัฐสมาชิกต่าง ๆ ควรมีความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้การห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กเป็นเรื่องเร่งด่วน โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายในประเทศ โดยการ

- (ก) รวบรวม และแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรม รวมถึงการก่ออาชญากรรมที่เป็นเครือข่ายระหว่างประเทศ
- (ข) สืบสวนและดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการขายและการค้าเด็ก หรือการใช้ การจัดหา หรือการเสนอเด็ก เพื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย เพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบลามกอนาจาร หรือเพื่อการแสดงลามกอนาจาร
- (ค) จัดทำทะเบียนผู้กระทำความผิดดังกล่าว

๑๒. รัฐสมาชิกควรกำหนดให้รูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กต่อไปนี้ เป็นการกระทำความผิดทางอาญา:

- (ก) รูปแบบทั้งปวงของการใช้ทาส หรือการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับการใช้ทาส เช่น การขายและการค้าเด็ก แรงงานขูดหนี้และทาสติดที่ดิน แรงงานบังคับหรือการเกณฑ์แรงงาน รวมทั้ง การบังคับหรือการเกณฑ์เด็กให้เข้าร่วมในความขัดแย้งที่ใช้อาวุธ
- (ข) การใช้ การจัดหา หรือการเสนอเด็กเพื่อการค้าประเวณี เพื่อการผลิตสื่อบลามกอนาจาร หรือเพื่อการแสดงลามกอนาจาร

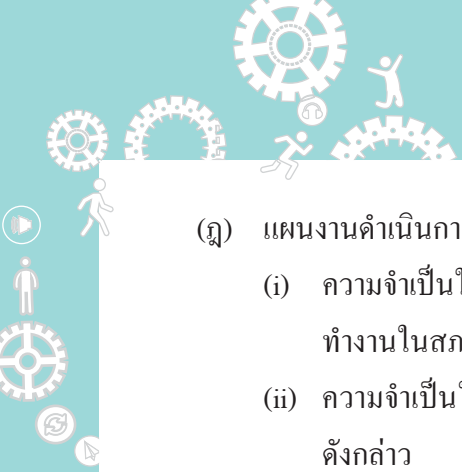
(ค) การใช้ การจัดหา หรือการเสนอเด็กเพื่อกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการค้า ยาเสพติด ตามที่นิยามไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๑๓. รัฐสมาชิกควรทำให้มั่นใจได้ว่า ได้มีการใช้บทลงโทษต่างๆ รวมทั้งบทลงโทษทางอาญาตามที่เห็นสมควร ต่อการฝ่าฝืนบทบัญญัติภายในประเทศเพื่อการห้ามและการขจัดงานประเภทใด ๆ ตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๓ (ง) ของอนุสัญญา

๑๔. รัฐสมาชิกควรจัดให้มีวิธีการเยียวยาทางอาญา ทางแพ่ง หรือทางการปกครอง ตามความเหมาะสม โดยถือเป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อให้มั่นใจได้ถึง การบังคับใช้บทบัญญัติภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก เช่น การกักขังดูแลเป็นพิเศษต่อกิจการต่าง ๆ ที่เคยใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุด และการพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการเป็นการชั่วคราวหรือถาวร หากยังคงมีการละเมิดอยู่

๑๕. มาตรการอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก อาจรวมถึงมาตรการต่างๆ ต่อไปนี้

- (ก) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การกระตุ้นจิตสำนึก และการระดมกำลังของสาธารณชน รวมทั้งผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น สมาชิกรัฐสภา และคณะตุลาการ
- (ข) การให้องค์กรของนายจ้างและของแรงงาน และองค์กรของพลเรือนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม และการจัดฝึกอบรมให้แก่องค์กรเหล่านี้
- (ค) การจัดให้มีการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของรัฐ โดยเฉพาะพนักงานตรวจและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และผู้ที่ประกอบวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (ง) การจัดให้มีการดำเนินคดีภายในรัฐสมาชิก ซึ่งมีคนในชาติกระทำความผิดต่อบทบัญญัติภายในประเทศ ด้านการห้ามและการขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กโดยฉับพลัน แม้จะเป็นการกระทำความผิดนั้นในประเทศอื่น
- (จ) การปรับกระบวนการทางกฎหมายและทางการปกครองให้เรียบง่ายขึ้น และทำให้มั่นใจได้ว่า กระบวนการเหล่านี้มีความเหมาะสมและพร้อมปฏิบัติได้ในทันที
- (ฉ) การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา นโยบาย เพื่อดำเนินการส่งเสริมวัตถุประสงค์แห่งอนุสัญญา
- (ช) การตรวจติดตามและเผยแพร่วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดการใช้แรงงานเด็กแก่สาธารณชน
- (ซ) การเผยแพร่บทบัญญัติทางกฎหมายและบทบัญญัติอื่น ๆ ด้านแรงงานเด็กเป็นภาษาต่าง ๆ หรือภาษาประจำท้องถิ่น
- (ฌ) การสร้างกระบวนการร้องทุกข์แบบพิเศษ และจัดทำบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองบุคคลซึ่งเปิดเผยโดยวิธีที่ถูกกฎหมาย ถึงเรื่องการละเมิดบทบัญญัติใด ๆ ของอนุสัญญา ไม่ให้บุคคลดังกล่าวถูกเลือกปฏิบัติและถูกตอบโต้โดยใช้กำลัง ตลอดจน จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางโทรศัพท์ หรือจัดรับคำร้องและเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้อง
- (ญ) การรับรองมาตรการที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานทางการศึกษา และการฝึกอบรมครูให้ตรงกับความต้องการของเด็กชายและเด็กหญิง

-
- (ฎ) แผนงานดำเนินการภายในประเทศควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ เท่าที่จะสามารถปฏิบัติได้
 - (i) ความจำเป็นในการสร้างงาน และการฝึกอบรมสำหรับบิดามารดาและผู้ใหญ่ในครอบครัวที่มีเด็กทำงานในสภาพที่ขอบเขตของอนุสัญญาครอบคลุมถึง และ
 - (ii) ความจำเป็นในการปลูกจิตสำนึกของบิดามารดาให้ตระหนักถึงปัญหาของเด็กที่ทำงานในสภาพดังกล่าว

๑๖. ความร่วมมือระหว่างประเทศและ/หรือความช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อการห้ามและการจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็กอย่างมีประสิทธิภาพควรมีส่วนช่วยเสริมความมุ่งมั่นดำเนินการภายในประเทศ และสามารถนำไปพัฒนาและนำไปปฏิบัติตามความเหมาะสมโดยการปรึกษาหารือกับองค์กรของนายจ้างและของแรงงาน ทั้งนี้ ความร่วมมือระหว่างประเทศและ/หรือความช่วยเหลือดังกล่าวต้องรวมถึง

- (ก) การระดมทรัพยากรสำหรับแผนงานดำเนินการภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ
- (ข) การให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายระหว่างกัน
- (ค) การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- (ง) การส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โครงการจัดความยากจน และการให้การศึกษาอย่างทั่วถึง

คำสั่งกระทรวงแรงงาน

ที่ ๑๓๘/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

เพื่อให้การบริหารจัดการขับเคลื่อนภารกิจจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายของที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งกระทรวงแรงงาน ดังนี้

(๑) คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๗๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

(๒) คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๒๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

(๓) คำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๑๖๕/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

๒. แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ประกอบด้วย

(๑) นางสาวสุรี จุติกุล	ที่ปรึกษา
(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน	ประธานกรรมการ
(๓) ปลัดกระทรวงแรงงาน	รองประธานกรรมการ
(๔) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
(๕) ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
(๖) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
(๗) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(๘) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
(๙) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ

(๑๐) ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
(๑๑) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
(๑๒) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
(๑๓) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
(๑๔) ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
(๑๕) ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
(๑๖) อัยการสูงสุด	กรรมการ
(๑๗) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
(๑๘) เลขาธิการคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด	กรรมการ
(๑๙) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
(๒๐) เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กรรมการ
(๒๑) อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง	กรรมการ
(๒๒) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(๒๓) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
(๒๔) อธิบดีกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการ
(๒๕) ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
(๒๖) ผู้อำนวยการสภาองค์การพัฒนาดังและเยาวชน ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	กรรมการ
(๒๗) ประธานสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย	กรรมการ
(๒๘) ประธานสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย	กรรมการ
(๒๙) รศ. ศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
(๓๐) ผศ. มณีวรรณ ฉัตรอุทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	กรรมการ
(๓๑) นายวัลลภ ตังคณานุก์	กรรมการ
(๓๒) นายมนตรี สินทวิชัย	กรรมการ

(๓๓) นางเตือนใจ ดีเทศน์	กรรมการ
(๓๔) ผู้แทนมูลนิธิเด็ก	กรรมการ
(๓๕) อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการและเลขานุการ
(๓๖) ผู้อำนวยการสำนักประสาน ความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๗) ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
(๓๘) ผู้อำนวยการกลุ่มงานแรงงานหญิง เด็ก และเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน สำนักคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำกับ ดูแล การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนปฏิบัติการตามแผนระดับชาติ เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย รวมทั้งติดตามงานและประเมินผล
 ๒. พิจารณาปรับปรุงนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์ให้ทันสถานการณ์
 ๓. ให้ความเห็นและคำแนะนำต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ๔. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ และหน่วยงานต่างประเทศ
 ๕. พิจารณาแนวทางการชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๒ ว่าด้วยการห้ามและการดำเนินการโดยทันทีเพื่อขจัดรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดของการใช้แรงงานเด็ก
 ๖. นำเสนอสถานการณ์และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วน
 ๗. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามความเห็นสมควร
 ๘. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(สุศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

คำสั่งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ที่ ๖ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย
และแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ตามที่คณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ได้จัดทำ
นโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย สำหรับหน่วยงานภาคี
ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแผนแม่บทในการดำเนินการเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓ เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการใช้แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้ายมีความต่อเนื่อง และบรรลุวัตถุประสงค์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงแรงงาน ที่ ๑๓๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๔
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้าย คณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย
และแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ประกอบด้วย

๑. อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
สำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
สำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	อนุกรรมการ

๑๐. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้แทนกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๗. ผู้แทนกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๑๘. ผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ
๑๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม	อนุกรรมการ
๒๐. ผู้แทนกรมการจัดหางาน	อนุกรรมการ
๒๑. ผู้แทนสำนักงานประกันสังคม	อนุกรรมการ
๒๒. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน	อนุกรรมการ
๒๓. ผู้อำนวยการสำนักคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	อนุกรรมการ
๒๔. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	อนุกรรมการ
๒๕. ผู้แทนองค์การแรงงานระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
๒๖. ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๗. ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๘. ผู้แทนสภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
๒๙. ผู้แทนมูลนิธิริรักษ์ไทย	อนุกรรมการ
๓๐. ผู้แทนมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก	อนุกรรมการ
๓๑. ผู้แทนมูลนิธิศุภนิมิต	อนุกรรมการ
๓๒. รองศาสตราจารย์ ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต	อนุกรรมการ

๓๓. นางขไมพร ลินธิประสิทธิ์ อนุกรรมการ
๓๔. ผู้อำนวยการกลุ่มงานแรงงานหญิง เด็ก อนุกรรมการและ
และเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน สำนักคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๓๕. นักวิชาการแรงงานชำนาญการพิเศษ อนุกรรมการและ
กลุ่มงานแรงงานหญิง เด็ก และเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน ผู้ช่วยเลขาธิการ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๓๖. นักวิชาการแรงงานชำนาญการ อนุกรรมการและ
กลุ่มงานแรงงานหญิง เด็ก และเครือข่ายการคุ้มครองแรงงาน ผู้ช่วยเลขาธิการ
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดแนวทาง ระบบ และวิธีการติดตามงานและประเมินผลการปฏิบัติงาน
ตามยุทธศาสตร์และมาตรการของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบ
ที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

๒. ขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

๓. จัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ
ตามยุทธศาสตร์และมาตรการของนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

๔. รวบรวมผลการดำเนินงาน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานเด็ก แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้าย เพื่อจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็ก
ในรูปแบบที่เลวร้ายเป็นประจำทุกปี

๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบ
ที่เลวร้ายมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก N. ๗

(ศิริชัย ดิษฐกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

ประธานกรรมการระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

ที่ นร ๐๕๐๕/๔๗๕๔๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รายงานสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘
และนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

อ้างถึง หนังสือกระทรวงแรงงาน ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๕๐๗/๒๘๓๐๓ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๒๘.๐๖/๕๓๙๑
ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๐๕/๗๖๔๓ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอรายงานสถานการณ์การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ระหว่างปี
พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ และนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือ
ที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ รับทราบรายงานสถานการณ์
การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ และนโยบายและแผนระดับชาติ
เพื่อจัดการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ ตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายปัญญาพล ศรีแสงแก้ว)

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๔ (ศรีวิภา) ๔๔๔ (ชัยพล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th (ชัยพล/อริศรา)